

บทที่ 5

วิเคราะห์ผลงานของ สด กุระโรหิต คานสังคมนาสาตร์ วรณคคี ประวัติศาตร์ และความรู้
ทั่วไป

การวิจัยผลงานของ สด กุระโรหิต ในคานสังคมนาสาตร์ ประวัติศาตร์ และความรู้
ทั่วไป ผู้วิจัยวิเคราะห์ โดยนำแบบวิเคราะห์หนังสือสารคดีเชิงวิชาการ ที่มีผู้จัดทำไว้แล้วใน
การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง "ชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของหลวงวิจิตรวาทการ"
มาดัดแปลง ซึ่งแบบวิเคราะห์นั้นได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการวิเคราะห์หนังสือสารคดีเชิงวิชาการ
4 คานคือ

1. คานเนื้อหาสาระ (The Knowledge Component)
2. คานประเทืองปัญญา (The Intellectual Component)
3. คานทัศนคติและมโนธรรม (The Attitude and Value Component)
4. คานลักษณะรูปแบบและคุณภาพของการพิมพ์ (Format and Typographical Design)

รายละเอียดของแต่ละคานมีหลักประกอบการพิจารณาดังนี้

1. คานเนื้อหาสาระ (The Knowledge Component) มีหลักประกอบการพิจารณา

15 ข้อ คือ

- 1.1 ขอบเขตของเรื่อง
- 1.2 แสดงจุดมุ่งหมายในการเขียนอย่างเด่นชัด
- 1.3 เรียงลำดับความยากง่ายต่อเนื่องกันเป็นอย่างดี
- 1.4 เขียนตรงเป้าหมาย และปราศจากอคติ
- 1.5 ส่วนวนภาษาที่ใจแจ่มแจ้ง
- 1.6 ให้แนวคิดครอบคลุมวิชาต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง
- 1.7 มีความสมบูรณ์และสมดุลย์
- 1.8 มีเกิ้ล็ดหรือเรื่องราวประกอบเพิ่มเติม

- 1.9 มีความถูกต้อง
- 1.10 เสนอสาระใหม่ๆ ที่ไม่เคยมีใครได้พูดมาก่อน
- 1.11 ใช้ศัพท์เฉพาะวิชา
- 1.12 ให้ข้อเท็จจริงเป็นหลักฐาน
- 1.13 ให้ความรู้
- 1.14 ความทันสมัยของเรื่อง
- 1.15 คุณวุฒิและประสบการณ์ของผู้เขียน

2. ส่วนประเทืองปัญญา (The Intellectual Component) มีหลักการในการพิจารณา 10 ข้อ คือ

- 2.1 ช่วยสร้างสรรค์ในเชิงปัญญาความคิด
- 2.2 มีส่วนสร้างสรรค์ในเชิงการกระทำหรือการปฏิบัติ
- 2.3 เราให้เกิดความใคร่รู้ ใครเรียนต่อไป
- 2.4 เสนอข้อมูล หรือข้อสันนิษฐานหลายด้าน
- 2.5 ทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าเรื่องที่อ่านนั้นเกี่ยวข้องกับตนเอง
- 2.6 ก่อให้เกิดการวิพากษ์ วิจารณ์ในหมู่ผู้อ่านอย่างกว้างขวาง
- 2.7 ยกตัวอย่างในรูปของรูปธรรมมากกว่านามธรรม
- 2.8 ยกตัวอย่างในรูปของนามธรรมมากกว่ารูปธรรม
- 2.9 แสดงคติหรือแนวคิดของคนตามที่เห็นดีเห็นงาม
- 2.10 มีนวภาพ (Originality)

3. กานทัศนคติ และมโนธรรม (The Attitude and Value Component) มีหลักพิจารณา 7 ข้อคือ

- 3.1 ให้ความจริงโลงใจ
- 3.2 ให้ความเพสึคเพสึน
- 3.3 มีส่วนในการรักษา สร้าง และส่งเสริมวัฒนธรรม
- 3.4 เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงบุคคสิคภพ

- 3.5 ก่อให้เกิดจินตนาการ
- 3.6 ก่อให้เกิดความประทับใจในค่านิยมจรรยาบรรณ
- 3.7 ก่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคมและมีสำนึก

4. ค่านิยมและรูปแบบและคุณภาพการพิมพ์ (Format and Typographical Design) มีหลักการในการพิจารณา 5 ข้อ คือ

- 4.1 ตัวอักษรและการพิมพ์ทั่วไปถูกต้องและชัดเจน
- 4.2 การจัดแบ่งเนื้อที่ การวางรูปแบบหน้ากระดาษ ตลอดจนภาพปกมีศิลปะ
- 4.3 ภาพประกอบ แผนที่ แผนภูมิ ตาราง ชัดเจนดี
- 4.4 มีสารบัญ วรรชนี เชิงอรรถ และบรรณานุกรม
- 4.5 มีภาคผนวก อภิธานศัพท์ และส่วนโยง

สำหรับการวิเคราะห์วรรณคดี ซึ่งในที่นี้หมายถึง นวนิยาย เรื่องสั้น และบทละคร นอกจากอาศัยแบบวิเคราะห์หนังสือสารคดีเชิงวิชาการ มาดัดแปลงแล้ว ยังอาศัยหนังสือที่เกี่ยวกับการตัดสินคุณลักษณะของหนังสือวรรณคดี เช่น ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรม วรรณกรรมไทยปัจจุบัน คู่มือบรรณารักษ์ และ วรรณไวทยากร นำมาจัดเป็นแบบวิเคราะห์หนังสือวรรณคดี มี 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ค่านิยมและการประพันธ์ (Literal Component)
2. ค่านิยมทัศนคติและมโนธรรมของหนังสือ (The Attitude and Value Component)
3. ค่านิยมทางปัญญา (Intellectual Component)
4. ค่านิยมและรูปแบบและคุณภาพของการพิมพ์ (Format and Typographical Design)

รายละเอียดของแต่ละด้านที่หลักประกอบการพิจารณาดังนี้

1. ค่านิยมและการประพันธ์ (Literal Component) มีหลักประกอบการพิจารณา

7 ข้อ คือ

- 1.1 ความคิดของเรื่อง (Theme)
- 1.2 โครงเรื่อง (Plot)

1.3 ตัวละคร (Character)

1.4 ฉาก (Setting)

1.5 บทสนทนา (Dialogue)

1.6 ท่วงทำนองเขียน (Style) ของผู้แต่ง

1.7 ผลต่อสังคมหรือผู้อ่าน

2. ค่านทัศนคติและมโนธรรมของหนังสือ (The Attitude and Value Component)

มีหลักประกอบการพิจารณา 7 ข้อคือ

2.1 ให้ความจรรโลงใจ (Inspiration)

2.2 ให้ความเพลิดเพลิน (Recreation)

2.3 มีส่วนในการรักษา สร้าง และส่งเสริมวัฒนธรรม

2.4 เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงบุคลิกภาพ

2.5 ก่อให้เกิดจินตนาการ

2.6 ก่อให้เกิดความประทับใจในด้านศีลธรรมจรรยา

2.7 กระตุ้นให้เกิดมีความรับผิดชอบต่อสังคม

3. ค่านประเทืองปัญญา (Intellectual Component) มีหลักประกอบการพิจารณา

6 ข้อ คือ

3.1 ช่วยสร้างสรรค์ในเชิงปัญญาความคิด

3.2 มีส่วนสร้างสรรค์ในเชิงการกระทำหรือการปฏิบัติ

3.3 เกิดความรู้ที่แทรกในนวนิยายก่อให้เกิดความอยากรู้อยากศึกษาค้นคว้าต่อไป

3.4 ให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ บางประการแก่ผู้อ่าน

3.5 ก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในหมู่อ่านอย่างกว้างขวาง

3.6 แสดงคติหรือแนวคิดของตนตามที่เห็นก็เห็นงาม

4. ลักษณะรูปแบบและคุณภาพของการพิมพ์ (Format and Typographical Design) มีหลักในการพิจารณา 3 ข้อคือ

4.1 ตัวอักษรและการพิมพ์ทั่วไปถูกต้องและชัดเจน

4.2 การจัดแบ่งเนื้อที่ การวางรูปหน้ากระดาษ ตลอดจนภาพปกมีศิลปะ

4.3 ภาพประกอบชัดเจน

การวิเคราะห์ขอมูล

ผู้วิจัยได้นำขอมูลที่ได้จากการอ่านของหนังสือสังคมศาสตร์ วารรณคดี ประวัติศาสตร์ และความรู้ทั่วไป แล้วนำมาเรียบเรียงเขียนเป็นความเรียง โดยแยกเขียนเป็นแต่ละสาขา สาขาหนึ่ง ๆ ก็แยกเป็น 4 คำน คือ คำนเนื้อหาสาระ คำนประเทืองปัญญา คำนทัศนคติ และมีโนธรรม และคำนลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์ ซึ่งในแต่ละคำนของแต่ละสาขาก็จะมีรายละเอียดคั้งที่ไค่กล่าวไว้ แล้วครอบคคุมเนื้อหาในคำนนั้น ๆ

สำหรับทางคำนวารรณคดี ผู้วิจัยก็จะกล่าวถึงรายละเอียดในคำนลักษณะการประพันธ์ คำนประเทืองปัญญา คำนทัศนคติและมีโนธรรม และคำนลักษณะรูปเล่ม และคุณภาพของการพิมพ์ และการเขียนก็จะเขียนเป็นความเรียงเช่นกัน

ผลกรวิเคราะห์ผลงานทางคำนสังคมศาสตร์

ผลงานทางคำนสังคมศาสตร์ของ สด กุระโรหิต 54 รายการ แบ่งได้เป็นเรื่องใหญ่ ๆ ได้ 3 เรื่อง คือ

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ มี 20 เรื่อง เรื่องที่เด่นคือเรื่อง เมืองสหกรณ์ โครงการบูรณะแห่งชาติ การปฏิรูปหมู่บ้าน จดหมายเปิดผนึกเรื่องสังคมนิยมหรือสหกรณ์ จาก สด กุระโรหิต ถึงท่านนายกรัฐมนตรีสัญญา ธรรมศักดิ์ สอบความคืดทานรัฐบุรุษอาวุโส ปรีดี พนมยงค์ สหกรณ์การศึกษา และ"ผู้รับผิดชอบการศึกษาของชาติ"

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมือง และการปกครอง มี 29 เรื่อง เรื่องที่เด่นที่สุดคือ ที่ว่าสันติภาพคืออย่างไร

เรื่องอื่น ๆ มี การแก้ไขปัญหาชีวิต มารยาทการดำรงชีวิตในสังคม นิทาน มี 4 เรื่อง เรื่องที่เด่นคือ "ลิลิตราชนูปไทย" "ไขปัญหาชีวิต" "ลูกผู้ชาย"

การวิเคราะห์ในแต่ละคำนยกเวนคำนลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์ จะแบ่งวิเคราะห์เป็นเรื่อง ๆ ไป

1. คำนเนื้อหาสาระ (The Knowledge Component)

1.1 เรื่องที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ บทความส่วนใหญ่ที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับสหกรณ์ที่เขียนลงในนิตยสาร วารสารส่วนใหญ่เป็นเรื่องจบในฉบับ แต่บางเรื่องก็พิมพ์คืดคอกันเป็นเรื่องยาว

เช่นเรื่อง เมืองสहरณ์ โครงการบูรณะชนบทแห่งชาติ เรื่องที่เขียนแต่ละเรื่องแสดงจุดมุ่งหมายของเรื่องไว้อย่างชัดเจน แต่การเขียนค่อนข้างจะรวน สับสน โดยเฉพาะที่เป็นเรื่องยาว การเขียนไม่ค่อยเรียงลำดับกัน เรื่องบางเรื่องกล่าวไปแล้ววกกลับมาพูดใหม่ซ้ำแล้วซ้ำอีก ภาษาที่ใช่เข้าใจง่าย บางครั้งใช้ศัพท์เทคนิค แต่ผู้เขียนก็อธิบายศัพท์คำนั้น พร้อมทั้งยกตัวอย่างจนผู้อ่านเข้าใจดี เช่น ในเรื่อง "เมืองสहरณ์" ผู้เขียนอธิบายความหมายของคำว่า สहरณ์ ประวัติการสहरณ์ หลักการสहरณ์อย่างย่อๆ แนวความคิดที่จะนำการสहरณ์มาประยุกต์ใช้ในงานด้านต่าง ๆ พร้อมทั้งยกตัวอย่างด้วย ซึ่งเรื่องเหล่านี้ผู้แต่งได้นักกว่านำมาเรียบเรียง เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจคำว่าสहरณ์ได้ดียิ่งขึ้น แต่ที่สำคัญคือ สด กุรมะโรหิต ได้เขียนเรื่องการนำการสहरณ์มาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นหลักในนโยบายเศรษฐกิจ และเพื่อใช้ในการบริหารประเทศ เช่น ความคิดของเขาในเรื่อง จุดหมายเปิดฉีกเรื่องสังคมนิยมหรือสहरณ์จาก สด กุรมะโรหิต ถึงท่านนายกรัฐมนตรี สัญญา ชรรณศักดิ์ สอบความคิควานรัฐบุรุษอาวุโส ปรีดี พนมยงค์ ซึ่งความคิดเรื่องแบบนี้ ยังไม่มีใครได้พูดถึงมาก่อน การเขียนของ สด กุรมะโรหิต ส่วนใหญ่เป็นการใช้ความคิดเห็นของตัวเอง เขียนหลักการ วิธีการให้ผู้อ่านว่า สิ่งที่เขาคิด มีอะไรบ้าง ความเห็นของเขาในเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างไร และพยายามหาเหตุผลมาสนับสนุนในเรื่องนั้น ๆ เพื่อให้ผู้อ่านคล้อยตาม เช่น ความคิดของเขาในเรื่อง โครงการบูรณะชนบทแห่งชาติ เป็นต้น เขาเสนอโครงการ วิธีการ เพื่อใช้ในการบูรณะชนบทให้เจริญก้าวหน้า เพราะเขามีความเห็นที่ว่าพลเมืองของประเทศไทยส่วนมากอาศัยอยู่ในชนบท

นอกจากเสนอให้ใช้สहरณ์การเมือง การปกครองแล้ว ยังเสนอให้ใช้สहरณ์ในด้านการศึกษาอีกด้วย เช่น ปราบกฏในบทความเรื่อง "ผู้รับผิดชอบการศึกษาของชาติ" และ "สहरณ์การศึกษา" เป็นต้น

ในเรื่อง "ผู้รับผิดชอบการศึกษาของชาติ" เขากล่าวไว้ว่า

การศึกษาแบบสहरณ์ในวิธีของข้าพเจ้า จะช่วยรัฐบาลให้ลูกงบประมาณการศึกษาลงมาไ้มาก เมื่อนักถึงขอเปรียบเทียบที่วาระทรวงศึกษาในระบบสหกรณ์สามารถจะมีโรงเรียนอนุบาลและโรงเรียนประถมมัธยมได้ทั่วไป แต่ไม่ตอมมีงบประมาณค่าใช้จ่าย

เหมือนแต่ก่อน กระทรวงศึกษาจะมีหน้าที่ทางวิชาการและการผลิตครู ตลอดจนการควบคุมเท่านั้น กระจายนอกนั้นสหกรณ์การศึกษา จัดการจ่ายทั้งหมด โดยไม่มีการมุ่งกำไรในการค้า แต่มุ่งประโยชน์ที่จะเกิดแก่เด็กโดยเฉพาะ เมื่อไม่มีการมุ่งกำไร เด็กก็จะมีค่าใช้จ่ายในอัตราที่ต่ำที่สุด สำหรับครูอัตราจ้างจะอยู่ในระดับสูง เพราะไม่มีเจ้าของโรงเรียนมากอบโกยเอากำไรไป ซึ่งจะเป็นผลดีในการสอน เพราะจะทำให้อาชีพครูเป็นอาชีพที่สามารถยึดถือเป็นหลักแหล่งได้ การควบคุมโรงเรียนจะได้อะไรมากขึ้น เพราะผู้ปกครองเด็กทุกคนโคกกลายเป็นเจ้าของโรงเรียน และบางคนเป็นกรรมการควบคุมโรงเรียนร่วมกับกระทรวง¹

1.2 เรื่องที่เกี่ยวกับการเมือง และการปกครองทั้งภายในและภายนอกประเทศ สด กุรมะโรหิต เขียนขึ้นเพื่อขจัดการคอร์รัปชัน ต้องการให้ประชาชนทุกคนรู้จัก และรักษาสิทธิของตนในเรื่องการปกครองประเทศ บทความของเขาส่วนใหญ่เป็นเรื่องจับในฉบับ

ความคิดของ สด กุรมะโรหิต ที่เกี่ยวกับการเมือง และการปกครองที่เด่น ๆ ก็มีหลายเรื่อง และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ปัจจุบันคือ "ความหมายของการเป็นผู้แทนราษฎร" ซึ่งเขาให้ความเห็นไว้ว่า ผู้แทนราษฎรในระบอบประชาธิปไตยคือ ผู้แทนที่เป็นปากเป็นเสียงให้ราษฎร มีหน้าที่และรับผิดชอบต่อราษฎรในเรื่องการป้องกันรักษาสิทธิ และส่งเสริมประโยชน์ของราษฎร มิใช่มีหน้าที่ที่จะเอาใจราษฎร เพื่อหาคะแนนเสียงไว้สำหรับการเลือกตั้งคราวต่อไป ซึ่งความคิดของ สด กุรมะโรหิต เขาได้แสดงจุดมุ่งหมายของเรื่องไว้อย่างชัดเจน

นอกจากกล่าวถึงหน้าที่ของผู้แทนราษฎรแล้ว ยังพูดถึงหน้าที่ของนักการเมืองอีกด้วยว่า นักการเมืองที่ดีคือผู้ที่สามารถเสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อส่วนรวมมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ต่อประเทศชาติอย่างแท้จริง เขากล่าวถึงเรื่องนี้ในบทความชื่อ "ผู้เสียสละ" และยังคงกล่าวถึงนักการเมืองต่อไปอีกว่า นักการเมืองที่เล่นการเมืองเพื่อหาผลประโยชน์ให้ตัวเองเพื่อความร่ำรวยให้ตัวเองนั้น บุคคลเหล่านี้แหละที่เป็นต้นเหตุของการทำให้เกิดการคอร์รัปชัน

¹ สด กุรมะโรหิต, "ผู้รับผิดชอบการศึกษาของชาติ," (หนังสืออนุสรณ์โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย) ไม่มีเลขหน้า.

ซึ่งความคิดเช่นนี้ เขากล่าวไว้ในเรื่อง "มูลเหตุของการคอร์รัปชัน"

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับเสรีภาพ ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่เขาเน้นมาก เพราะต้องการให้มีเสรีภาพในโลก ต้องการให้ประชาชนทุกคนทิ้งอาวุธที่ไขว่คว้ากัน หันมาอยู่ด้วยกันอย่างปกติสุข ซึ่งความคิดเช่นนี้ เขากล่าวไว้ในเรื่อง "หลัก 6 ประการ" และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเสรีภาพที่เด่นที่สุดคือ เรื่อง "ที่ว่าสันติภาพคืออะไร" จุดประสงค์ของการเขียนเรื่องนี้ ก็เพื่อจะตอบคำถามที่ว่า ทำไมผู้ที่จะทำให้โลกมีสันติภาพได้คือ ราชนคร เพราะเขามีความเชื่อว่าสันติภาพจะมาจาก ราชนครเท่านั้น มีใจจากนักการเมือง ซึ่งจากข้อความก่อนหนึ่งของเรื่อง "ที่ว่าสันติภาพคืออะไร" เขากล่าวไว้ว่า

ข้าพเจ้าเชื่อมั่น อย่างไม่มีที่สงสัยเลยว่า ราชนครเท่านั้น ที่จะทำให้โลกมีสันติภาพได้ ไม่ใช่รัฐบาล ข้าพเจ้าไม่คิดว่านักการเมืองที่เห็น ๆ อยู่ จะนำสันติภาพมาให้แก่เราได้ คนพวกนี้ในแต่ทะเลาะกัน ซึ่งไหวซึ่งพริบกัน หาชื่อเสียงใส่ตัว พฤติการณ์ของเขาได้เคลือบไว้ด้วยน้ำตาของสันติภาพ แต่ของจริง ๆ ที่จะเกิดขึ้นจากพฤติการณ์นี้ ๆ ล้วนแต่เป็นยาพิษของสันติภาพทั้งสิ้น²

ความจริงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ มีใจของใหม่ มีผู้กล่าวถึงมากอนมากมาย แต่เขาก็เป็นคนหนึ่งที่มีความคิดเช่นนี้อย่างมั่นคง เพราะบทความที่เขาเขียนทางด้านการเมือง การปกครอง จะมีเนื้อความเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ทั้งสิ้น

1.3 เรื่องอื่น ๆ เช่น การแก้ไขปัญหาชีวิต มารยาทการดำรงชีวิตในสังคมและนิทานเรื่องที่เด่นที่สุดคือเรื่อง ไขปัญหาชีวิต ปัญหาที่ผู้อ่านเขียนมาถามส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรัก มีเรื่องเกี่ยวกับอาชีพบ้าง แต่ไม่ถึง 10%

สำหรับนิทานนั้นเขาเขียน "ลิลิตราชูปไทย" ซึ่งแปลมาจากเรื่อง The man born to be King เป็นเรื่องแรกในชีวิตการประพันธ์ของเขา แต่งเป็นลิลิต

²"บาร์บารา" (นามแฝง), ที่ว่าสันติภาพคืออะไร (พระนคร: แพรวพิทยา, 2498), หน้า ค.

เรื่อง "ลูกผู้ชาย" แต่งเป็นโคลง 4 สุภาพ กล่าวถึงภาระของลูกผู้ชาย เมื่อเกิดมาแล้วจะต้องทำอะไรบ้าง ตัวอย่างตอนหนึ่งในเรื่อง "ลูกผู้ชาย" เขาเขียนไว้ว่า

...

4. รัฐบาลทหาร

การยุทธศิลป์นั้น	จำเป็น
เพื่อประเทศยามเข็ญ	ศึกไซ
อายุยี่สิบเพ็ญ	เพศุนัก รบนอ
รูของเชิงยุทธไว	คอคานไพริน

5. บวช

ฉินพบพุทธศาสนาแล้ว	แรงบุญ เบาตา
ไครมพระธรรมจุน	สุขุเรื่อง
ควรรแตรงรวมทุน	เพื่อภพโพนพอ
เป็นญาติศาสนาเปลือง	บาปรายวาคี

6. รักชาติ

... 3

เรื่องทั้งหมดของข้อ 1.3 นี้ คัดมคทุกเรื่อง โดยเฉพาะเรื่อง "ไขปัญหาชีวิต" และ "ลูกผู้ชาย" คัดมาก เพราะนอกจากจะช่วยให้เข้าใจข้อของใจของแต่ละบุคคลแล้ว ยังให้ข้อคิดบางประการแก่ผู้อ่านอีกด้วย ซึ่งคำตอบของสค กุรมะโรหิต ในเรื่อง "ไขปัญหาชีวิต" ยังทันสมัยเสมอ แม้ในปัจจุบันนี้

2. ด้านประเทืองปัญญา (The Intellectual Component)

2.1 เรื่องเกี่ยวกับสหกรณ์ ผลงานของ สค กุรมะโรหิต มีส่วนช่วยให้ผู้อ่านเกิดเกิดการสร้างสรรค์ในเชิงปัญญาความคิด และการกระทำมาก เพราะผลงานของเขาส่วนใหญ่เป็นการแสดงความคิดเห็น แสดงเหตุผลว่าเหตุใดเขาจึงคิดเช่นนั้น นอกจากแสดงความคิดเห็น

³สค กุรมะโรหิต, "ลูกผู้ชาย," แถลงการณ์ศึกษาเพื่อชีวิต, หน้า 163.

แควบางเรื่องเขายังกล่าวถึงทางแก้ไขปัญหานั้น ๆ ไปด้วย ทางแก้ไขของเขาประกอบด้วย หลักการและเหตุผล ซึ่งผู้อ่านสามารถนำไปปฏิบัติได้ และเรื่องบางเรื่อง ก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับผู้อ่านโดยตรง เช่น เรื่องที่เกี่ยวกับสหกรณ์อาหาร สหกรณ์เทคโนโลยี เรื่องเกี่ยวกับ สหกรณ์อาหาร สด ぐるมะโรฮิต กล่าวไว้ว่า

ผู้ที่ตั้งเป็นกลุ่มสหกรณ์อาหาร จะต้องร่วมมือกัน แล้วขอความช่วยเหลือจากรัฐบาล เพื่อขออนุมัติยืมเงินในหลักร้อยสหกรณ์อาหาร เงินจำนวนนี้จะคงใช้คืนให้ภายในระยะเวลาที่กำหนด พร้อมดอกเบี้ย เมื่อได้รับอนุมัติเงินแล้ว ก็มาขอจดทะเบียนเป็นกลุ่มสหกรณ์ ตั้งร้าน ขายหุ้น อาจจะเป็นหุ้นละ 30 หรือ 50 บาท แล้วแต่ความเหมาะสม หาอาหารมาใส่ร้านอาหารนี้อาจจะทำได้โดยการผลิตเอง หรือซื้อจากแหล่งผลิต เช่น กลุ่มสหกรณ์การเกษตรในต่างจังหวัด เพื่อแก้ปัญหาเรื่องพ่อค้าคนกลาง ทำให้ได้อาหารในราคาถูก ผู้ที่ใครรับประโยชน์มากที่สุดคือผู้บริโภค เมื่อปลายปีก็มีเงินปันผลให้แก่สมาชิก ถ้าทำเช่นนี้สำเร็จภายในเวลาไม่กี่ปี ร้านสหกรณ์จะสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ด้วยความรุ่งเรือง ผู้บริโภคก็ไม่ต้องไปหาซื้ออาหารกิน ไม่เกิดการขาดแคลนอาหาร.⁴

แม้ว่า สด ぐるมะโรฮิต จะมีข้อเสนอแรกที่มีความคิดเกี่ยวกับการแก้ความยากจน แต่ก็เป็นคนแรกที่มีความคิดมั่นคงที่จะแก้ปัญหาความยากจนด้วยวิธีสหกรณ์

2.2 เรื่องที่เกี่ยวกับการเมืองและการปกครองทั้งในและนอกประเทศ ลักษณะที่เด่นคือ มีส่วนสร้างสรรค์ในเชิงการกระทำ หรือการปฏิบัติ และแสดงแนวความคิดเห็นของตนเองอย่างเต็มที่ เหตุที่กล่าวเช่นนี้เพราะ บทความของเขาทุกเรื่อง เขาจะแสดงความคิดเห็นของเขาออกไป กระตุ้นเตือนใจคนให้คิด เช่นในเรื่อง "ชาติกับชน" เขามีความเห็น

⁴สด ぐるมะโรฮิต, การปลุกฝังระบบสหกรณ์ด้วยการศึกษา, ปาฐกถา ณ หอประชุมโรงพยาบาลสงฆ์ วันที่ 24 พฤศจิกายน 2517.

ว่าขณะนั้นประเทศไทยกำลังอยู่ในภาวะคับขัน ทั้งความกดดันจากภายในและภายนอกประเทศ สมควรที่บุคคลในชาติของเราจะตองช่วยกันกำจัดเหตุนานี้ โดยรัฐบาลทำหน้าที่ของ คนด้วยความซื่อสัตย์ ทั้งคนอยู่ในความพอดี ไม่มีอคติ ลำเอียง และบทความเรื่อง "เราต้องการความสงบ" เขากล่าวแสดงความคิดเห็นของเขาเกี่ยวกับเรื่องการเมืองของประเทศไทย ในสมัยนั้น ที่มีการแย่งอำนาจกันตลอดเวลา ทำให้ประชาชนทั่วไปเบื่อหน่ายและการแย่ง อำนาจนั้น เขามีใจทำเพื่อชาติบ้านเมือง แต่ทำเพื่อตัวเอง สิ่งที่ประชาชนต้องการในขณะนั้น คือความสงบ ความร่มเย็นในผืนแผ่นดินไทย และเตือนประชาชนคนไทยทั้งปวงให้รู้ว่า ศัตรู ที่ร้ายกาจของประชาชนคือนักการเมืองทั้งหลายที่พยายามทำลายความสุขของชาติ บ้านเมือง เพื่อตัวเขาและพวกจะได้มีสิทธิเหนือประชาชนทั้งหมด

2.3 เรื่องอื่น ๆ ใ้แก่การไขปัญหาชีวิต มารยาทการดำรงชีวิตในสังคมและ นิทานเรื่องที่มีชื่อว่า คีเอน ที่มีส่วนสร้างสรรค์ในเชิงการกระทำหรือการปฏิบัติคือ "ไขปัญหาชีวิต ของขุนลีลาศาสตร์สุนทร" เพราะการแก้ไขปัญหานั้น แม้ว่าผู้ถามจะไม่เห็นด้วยกับการตอบนั้น ผู้ถามก็อาจจะได้เห็นแนว หรือไ้แนวที่จะดำเนินชีวิต ผู้ตอบก็ตอบตามความคิดจากประสบการณ์ ของตนเอง และคอยมั่นไขปัญหาชีวิตนี้ ใ้รับความนิยมจากผู้ถามมาก เพราะลงในปิยมิตร ตีต่อกันเป็นเวลาหลายปีจนกระทั่งปิยมิตรปิดโรงพิมพ์ไป

3. ค่านทัศนคติและมโนธรรม (The Attitude and Value Component)

3.1 เรื่องที่เกี่ยวกับสหกรณ์ ไม่มีลักษณะเด่นทางค่านทัศนคติและมโนธรรม เพราะหลักสหกรณ์ของ สด ฐรมะโรหิต ที่เขาเสนอนั้น เป็นเพียงความคิดของเขาที่จะให้ สหกรณ์ในด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ การศึกษา การบูรณะชนบท เป็นต้น

3.2 เรื่องที่เกี่ยวกับการเมืองและการปกครองทั้งในและนอกประเทศ ลักษณะ ที่เด่นทางค่านทัศนคติคือ ข้อเขียนที่เน้นถึงความรับผิดชอบสังคม เช่น เรื่อง "การหาเงินเข้าพรรค" ซึ่งในเรื่องนี้เขาแสดงความคิดเห็นที่ไม่เห็นด้วยกับการที่นักการเมืองบางคน หาเงินเข้าพรรค โดยการค้าขายและเงินเถื่อน ซึ่งตามความจริงแล้ว การหาเงินเข้าพรรคแบบนี้แม่จะได้เงิน มาเล่นการเมือง แต่การค้าขายของหนีภาษีและเงินเถื่อน นอกจากจะแสดงถึงความไม่รับผิดชอบสังคมแล้ว ยังทำลายสังคมอีกด้วย หรือในเรื่อง "ความหมายของการเป็นผู้แทนราษฎร"

สด กุรมะโรหิต ให้ความหมายของผู้แทนไว้ว่าคือ ผู้ที่เป็นปากเป็นเสียงให้ราษฎร มีหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อราษฎร ในเรื่องการป้องกันรักษาสิทธิและส่งเสริมประโยชน์ของราษฎร มีสิทธิหน้าที่ที่จะเอาใจราษฎร เพื่อหาคะแนนเสียงไว้สำหรับการเลือกตั้งคราวต่อไป ซึ่ง สด กุรมะโรหิต กัดค้านการกระทำของผู้แทนแบบนี้มาก เพราะเขาถือว่า ผู้แทนแบบนี้แสดง ความไม่รับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งในเรื่องนี้เขาเขียนไว้ว่า

ผู้แทนราษฎรในระบอบประชาธิปไตย เป็นคนสำคัญที่มีความหมาย ที่เรียกว่ามีความหมาย ก็เพราะว่าผู้แทนราษฎร เป็นเสียงของราษฎร มีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อราษฎร ในอันที่จะป้องกันรักษา และส่งเสริมประโยชน์ของราษฎร ผู้แทนราษฎรคนใด รู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบในตำแหน่งของผู้แทนราษฎร ผู้แทนราษฎรคนนั้นผู้เอาใจเรา ความหมายของการเป็นผู้แทนราษฎรคือ อะไร แค่อำนาจหน้าที่ คนใดเอาใจเรา หน้าที่ และความรับผิดชอบของคน ก็คือการเอาใจราษฎร เพื่อหาคะแนนเสียงไว้สำหรับการเลือกตั้งคราวต่อไป ตลอดจนเขาใจว่า ถ้าผู้แทน กินไม่อิ่ม ผู้แทน กิตองกินจอยกินเสียม หรือกินโค้วตาขาว ผู้แทน คนนั้นก็ ไม่รู้จักความหมายของการเป็นผู้แทนราษฎร เมื่อไม่รู้จักความหมายของการเป็นผู้แทนราษฎร เขาจะแทนเสียงของราษฎรได้อย่างไร⁵

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบแบบนี้ของ สด กุรมะโรหิต ยังปรากฏอยู่ในหลาย ๆ บทความ เช่น "วิญญูณแห่งการเสียสละ" "รัฐรักษาตัวรอดเป็นยอดดี" เป็นต้น

3.3 เรื่องอื่น ๆ ใจแก่เรื่อง ไขปัญหาชีวิต มารยาทการดำรงชีวิตในสังคมและนิทาน เป็นเรื่องที่มีข้อคิดบางประการ ให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน เรื่องที่เด่นคือ "ไขปัญหาชีวิต ของ "ขุนลีลาศาสตร์สุนทร" ซึ่งเป็นการตอบปัญหาชีวิต ปัญหาอาชีพ การตอบปัญหาของ "ขุนลีลาศาสตร์สุนทร" ตอบโดยไขหลักศีลธรรม รักษาและส่งเสริมวัฒนธรรม พยายามตอบ

⁵"นารบารา" (นามแฝง), "ความหมายของการเป็นผู้แทนราษฎร," ปิยมิตร,

จงใจให้ผู้ถามเห็นทางที่จะดำรงชีวิตโดยปกติสุข ดังตัวอย่างการตอบปัญหาเพื่อให้ผู้ถาม
 หนึ่งว่า

แต่ฉันขอว่าจงอย่ามองชีวิตด้วยความมีคมมัน จงตั้งสติใหม่
 แล้วตัดสินใจอย่างเยือกเย็น ไม่มีอะไรยากในโลกนี้ ถ้าเรา
 เยือกเย็นพอ และเข้มแข็งพอ ชีวิตคนทุกชีวิตย่อมมีอุปสรรคเสมอ
 เราต้องรู้จักแก้ รู้จักอดทน อดายออบแพ้ง่าย ๆ คุณคิดจะฆ่าตัวตาย
 นั้นไม่ใช่ทางที่จะเลือกเลย ขอให้คุณจงทิ้งความคิดอันนี้เสียให้เด็ด
 ขาด ตูราบใจที่ความคิดเช่นนี้ ยังติดอยู่ในสมอง คราบนั้นคุณจะ
 ยอมแพ้อะไรชีวิตอยู่เรื่อยไป และการยอมแพ้ก็คือความตายนั่นเอง
 เราได้เกิดมาแล้ว ขอให้เราจงสู้กับความทุกข์เถิด การต่อสู้คือทาง
 รอด ส่วนการยอมแพ้คือความสิ้นสุดของชีวิต⁶

สำหรับเรื่องอื่น ๆ เช่น "จรรยาวัตร 20 ข้อ" "ลูกผู้ชาย" ก็เป็นเรื่องที่ให้เกิด
 ผู้อ่าน ก่อให้เกิดความรับผิดชอบสังคม เช่นในเรื่อง "จรรยาวัตร 20 ข้อ" เขากล่าวว่า
 การเป็นสุภาพชน เป็นผู้ดี มารยาทเหล่านั้นมี ทุกจริง ใช่ว่าพูดและกิริยา
 อันสุภาพอ่อนโยน ทำตนให้เป็นคนร่าเริง ไม่โลก เป็นตน และสำหรับเรื่องลูกผู้ชาย เขากล่าว
 ว่าถึงภาระของลูกผู้ชาย เมื่อเกิดมาแล้วต้องมีภาระอะไรบ้าง และภาระเหล่านั้นก็มีเข้า
 โรงเรียน เป็นลูกเสือ รับราชการทหาร บวช รัทชาติ รัทศาสนา รัทพระมหากษัตริย์ รัทบิดา
 มารดา และรัทวงศ์ตระกูล

4. คำนลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์ (Format and typographical design)

เรื่องของ สด กุระโรหิต ในสาขาวิชานี้ ส่วนใหญ่เป็นบทความ หรือเรื่องสั้น ๆ
 ลงในนิตยสาร วารสาร ที่มีการรวบรวมพิมพ์เป็นเล่ม ก็มี 3 เรื่องคือ ไขปัญหาชีวิต ทิวทัศน์

⁶"ขุนลีลาศาสตร์สุนทร" (นามแฝง), ไขปัญหาชีวิต (พระนคร: แพรวพิทยา, 2499), หน้า 269 - 70.

ภาพคืออย่างไร จดหมายเปิดผนึกเรื่องสังคมนิยมหรือสหกรณ์ จาก สด กุรมะโรหิต ถึงท่าน
นายกรัฐมนตรีสัญญา ธรรมศักดิ์ สอบความคืดของท่านรัฐบุรุษอาวุโส ปรีดี พนมยงค์

บทความที่ลงในวารสาร นิตยสาร โดยทั่วไปตัวอักษรและการพิมพ์ถูกต้องชัดเจน
การจัดแบ่งเนื้อที่ การวางรูปหน้ากระดาษ กว้างรูปบทความคล้อยตาม ลักษณะของวารสาร
หรือนิตยสารนั้น ๆ ภาพประกอบที่พบส่วนใหญ่เป็นภาพการ์ตูนที่เข้ากับเนื้อเรื่อง แผนภูมิมีอยู่
น้อย แต่ชัดเจน เข้าใจง่าย สามารถช่วยอธิบายเรื่องราวได้ดียิ่งขึ้น ส่วนลักษณะอื่น ๆ ได้แก่
แกสารบาญ ครรชนี เฆงอรรด บรรณานุกรม ภาคผนวก อภิธานศัพท์ และส่วนโยงยังไม่ปรากฏ

สำหรับเรื่องที่รวบรวมพิมพ์เป็นเล่มโดยทั่วไป ตัวอักษรและการพิมพ์ถูกต้องชัดเจน
สองเรื่องแรกพิมพ์โดยใช้กระดาษปรู๊ฟ เรื่องสุดท้ายใช้กระดาษปอนด์ การจัดแบ่งเนื้อที่ การ
วางรูปหน้ากระดาษก็ อานง่าย ภาพปกยังไม่มึลักษณะเด่น สดุดตา ภาพประกอบมีแต่รูปแผนภูมิ
ที่เขียนขึ้นเพื่อช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น สารบาญชัดเจนพอสมควร ส่วนลักษณะอื่น ๆ
ยังไม่ปรากฏ

ผลงานวิเคราะห์ผลงานคานวรรณคดี 49 รายการ

วรรณคดี ตามความหมายในต้นหมายถึง นวนิยาย เรื่องสั้น บทละคร เท่านั้น

1. คานลักษณะการประพันธ์ (Literal Component)

ความคืดของเรื่อง (Theme) ความคืดเกี่ยวกับการประพันธ์ นวนิยาย เรื่องสั้นและ
บทละครของ สด กุรมะโรหิต อาจแบ่งไปได้หลายกลุ่ม ที่เห็นได้ชัดคือ

1. กลุ่มที่เรียกว่า (Romantic Group) หรือที่หมอมหลวงบุญเหลือ เทพยสุวรรณ
ใช้คำว่า กลุ่มพาณ⁷ เรื่องเป็นไปในทำนองรักโศกสะเทือนใจ โดยมากนางเอกมักเป็นคนที่

---

⁷หมอมหลวงบุญเหลือ เทพยสุวรรณ, "หัวใจของวรรณคดีไทย," วรรณไวทยาการ:
ชุมนุมบทความทางวิชาการถวายพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ในโอกาสที่พระ
ชนม์ครบ 80 พรรษาบริบูรณ์ 25 สิงหาคม 2514 กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมนศาสตร์แห่งประเทศไทย,
2514. หน้า 88.

แต่ถูกผู้อ่านนิจนา วิชา เช่น เรื่อง ชีวิตคือความฝัน ที่เป็นเรื่องสั้นก็มีเรื่อง "ยามสาม" ที่เป็นบทละครก็ได้อีกเรื่อง "พยศหญิง" เป็นต้น

2. กลุ่มความคิดต่างแดน (Exotic Group) แนวความคิดกลุ่มนี้เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2475 ลักษณะความคิดของกลุ่มนี้สำคัญคือ ไซดาก หรือสถานที่ต่างประเทศดำเนินเรื่อง ผู้ที่นำความคิดนี้มาเผยแพร่คือ หม่อมเจ้าอากาศคำเกิง ระเบิดพันธ์ เมื่อท่านประพันธ์ "ละครแห่งชีวิต" ต่อมา "ศรีบูรพา" ได้เจริญรายนามด้วยการเขียน "ช่างหลังภาพ" ไซดากผู้เป็น เมื่อ สด กุระโรหิต กลับจากประเทศจีน ก็ได้เขียน ปักกิ่งนครแห่งความหลัง คนดีที่โลกไม่ต้องการ เมื่อหิมะละลาย โดยไซดากประเทศจีน เป็นแนวทางดำเนินเรื่อง

3. กลุ่มนักอุดมคติ (Idealist Group) ลักษณะเด่นชัดของแนวเขียนกลุ่มนี้คือ เป็นเพียงเรียกร้องความเป็นธรรมในสังคมผู้ประพันธ์ เพียงบอกลักษณะของสังคมที่เป็นอยู่ แต่ไม่เคยบอกวิธีแก้ว่าควรจะทำอย่างไร ลักษณะของเรื่องแบบนี้ตัวเอกเป็นนักอุดมคติ ไม่พอใจสังคม อยากเปลี่ยนแปลงสังคม เรื่องของ สด กุระโรหิต ที่อยู่ในกลุ่มนี้ เรื่องที่เด่นที่สุดคือ ระยา ตอนปลายของเรื่อง ส่วนเรื่องที่เด่นรองลงมาคือเรื่อง คนดีที่โลกไม่ต้องการ "นำตาของนักปฏิวัติ" เลือดสีน้ำเงิน เลือดสีแดง เป็นต้น

4. กลุ่มก้าวหน้า (Progressive Group) นักเขียนกลุ่มความคิดก้าวหน้ามีลักษณะงานเขียนใกล้เคียง หรือคล้ายคลึงกับกลุ่มอุดมคติ แต่กลุ่มก้าวหน้ามีลักษณะเป็นข้อผูกพันทางความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง เช่น เสนอวิธีที่จะเปลี่ยนแปลง งานของกลุ่มนี้จึงมักเป็นเรื่องที่ความทางการเมืองเสียส่วนมาก จนกระทั่งบางที่ไม่คำนึงถึงรสนทางภาษา และวรรณศิลป์ เรื่องที่เด่นที่สุดคือเรื่อง ระยา ซึ่ง สด กุระโรหิต ให้เกรียงไกรเป็นตัวแทน เสนอวิธีเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจของสังคมไทยโดยวิธีสหกรณ์ การเขียนเรื่องนี้ สด กุระโรหิต มุ่งที่จะเสนอสหกรณ์มากไปจนทำให้เรื่องระยาเสียรส ทางภาษาและวรรณศิลป์ไปบ้าง ซึ่งเรื่องระยานี้ ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ์ ได้กล่าววิจารณ์ไว้ว่า

เรื่องนี้ สด กุระโรหิต เอาใจใส่กับปัญหาสังคมจนหนังสือมันเปลี่ยนแปลงไป ไม่ใช่บันเทิงคดี กลายเป็นเรียงความขนาดยาวมาก เรื่องสังคมไทย โดยอาศัยรูปแบบนวนิยาย เรื่องนี้จึงไม่ได้รับความสนใจจากผู้อ่านนัก คงถือว่าศิลปะการประพันธ์ในเรื่องนี้คดกว่าเรื่องอื่น ๆ

โครงเรื่อง (Plot) โครงเรื่อง คือเหตุการณ์ทั้งหลายที่ทำให้เรื่องดำเนินไป โครงเรื่องของนวนิยายอาจจะมีเหตุการณ์เกิดขึ้นหลาย ๆ เรื่อง แต่ต้องมีระเบียบ โครงเรื่องของนวนิยายที่จะต้องสลับซับซ้อน แต่ไม่สับสน การดำเนินเรื่องของสค กูมมะโรหิต มีหลายประเภท ได้แก่

1. เรื่องที่ให้ความบันเทิง เฟลิกเฟลินใจแก่ผู้อ่าน อ่านเล่นแบบสนุกไม่มีสาระ เช่น เรื่อง "ชีวิตคือความฝัน" หรือ วิญญาณพยาบาล เขาเขียนแบบสร้างปม สร้างปัญหาชั้นตามลำดับ และปัญหานั้นชวนให้ผู้อ่านไปขบคิด ว่าเรื่องจะจบในแนวใด ในเรื่องวิญญาณพยาบาล เขาให้วิญญาณของวิทยา เป็นตัวเอกของเรื่อง กอปรความอาละวาดวิสูทรอยู่ตลอดเวลา ซึ่งการสร้างเหตุการณ์ครั้งนี้จะทำให้ผู้อ่านคอยติดตามว่า เมื่อไหร่วิญญาณนี้จะหยุดอาละวาด และวิสูทรจะหนีจากการอาฆาตนี้ได้อย่างไร ซึ่งปัญหานี้สค กูมมะโรหิต ก็ไปคลี่คลายในตอนท้ายของเรื่อง

2. เรื่องที่มีคติ มีข้อคิดบางประการที่ทิ้งไว้ให้ผู้อ่านคิด ได้แก่เรื่อง เลือกสีน้ำเงิน เลือกสีแดง ซึ่งจุดมุ่งหมายของการเขียนเรื่องนี้ ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่าเงินไม่ใช่เหตุที่ทำให้เกิดความสุข ความสงบ แต่เงินทำให้โลกยุ่งวุ่นวาย และทำให้เกิดการแก่งแย่งกัน จุดประสงค์ของการเขียนเรื่องนี้ก็เน้นถึงจุดนี้ โดยมีหลักธรรมทางพุทธศาสนาเข้ามาแทรก โดยเขียนให้เห็นว่า เงินทำให้มนุษย์ยุ่งวุ่นวาย เงินทำให้คนฆ่าฟันกัน แต่ผลสุดท้ายทุกคนก็ต้องสิ้นชีวิตไปเพราะเงิน โดยที่เมื่อกายไปแล้ว ไม่มีใครได้เงินนั้นไปเลยแม้แต่บาทเดียว

3. เรื่องที่มีคติ และเสนอข้อแก้ไข ปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น เรื่องที่เด่นได้แก่ ระยำ ซึ่งสค กูมมะโรหิต เสนอการสหกรณ์ เพื่อแก้ไขภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อความผาสุกของประชาชนซึ่งทั้งเรื่อง สค กูมมะโรหิต ก็พยายามเน้นถึงจุดนี้อยู่ตลอดเวลา

ตัวละคร ((Character) ไม่ว่าเรื่องจะเป็นไปในแนวใด ตัวละครของสค กูมมะโรหิต มักจะเป็นคนขริ่ม อดจริง เอาใจกับชีวิต ทำอะไรทำจริง ไม่ว่าจะมีอุปสรรคมากมายสักเพียงใด ถ้าเห็นว่าสิ่งที่ตั้งใจทำนั้นถูก ก็จะทำ เช่น จางหลิน ตัวเอกในเรื่อง คนที่โลกไม่ต้องการ เขาเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่กองการจะทำงานเพื่อชาติบ้านเมือง ทั้ง ๆ ที่ในขณะนั้น นักหนังสือพิมพ์ที่มีแนวคิด แนวการกระทำแบบจางหลินนี้ มักจะถูกฝ่ายรัฐบาลจับตัวไปฆ่าเสียหลายคน แต่จางหลินก็มีได้มีความหวาดกลัวแต่ประการใด คงทำงานตามความคิดของคนอยู่ต่อไป

เรื่องในเรื่อง ระเบียบ่า ตัวเอกในเรื่องคือ ระเบียบ่ามีความมุ่งมั่นที่จะทำงานตามความคิดของเขา คือการแก้แค้นแทนพ่อแม่ และปราบการคอร์รัปชัน แม้ว่าอุปสรรคในการทำเช่นนั้นจะมีมาก แต่ระเบียบ่าก็มีความตั้งใจที่จะทำตามคำสัญญาที่ได้ให้ไว้กับตัวเอง

แม้ในเรื่องที่แต่งเพื่อให้ความเพลิดเพลิน ตัวละครของสค กูร์มะโรหิต ก็คงยังเป็นคนที่จริงจังต่อชีวิต จริงจังต่องาน เช่น หลวงไพโรจน์ รัตนนิมมาน ซึ่งเป็นตัวเอกในเรื่อง ชีวิตคือความฝัน เขามีคนรักชื่อจิราภรณ์ แต่ตอนหลังเขาเกิดเข้าใจผิดคิดว่าจิราภรณ์ เป็นคนไม่ดี ทำให้หลวงไพโรจน์ รัตนนิมมาน เสียใจ ผิดหวังมาก

ตัวละครของสค กูร์มะโรหิต ที่ผู้อ่านรู้จักดี คือ ระเบียบ่า พงษ์เลิศ ในเรื่อง ปักกิ่งนครแห่งความหลัง เมื่อหิมะละลาย คนที่โลกไม่ต้องการ เมื่อผู้อ่านนึกถึงระเบียบ่า พงษ์เลิศ จะตอมนึกถึงชายหนุ่มที่จริงจังต่อชีวิต ชอบศึกษาชีวิต ชอบเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว หรือถ้าพูดถึง วารยา ราเนฟสกายา ตัวเอกฝ่ายหญิงในเรื่องปักกิ่งนครแห่งความหลัง ผู้อ่านจะตอมนึกถึงผู้หญิง สวย เศร้า มีความอ่อนหวาน ในขณะที่เธอก็มีความเข้มแข็งอยู่ในตัวเอง สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้อ่านจินตนาการว่า เหตุที่ปักกิ่งนครแห่งความหลัง ยังอยู่ในความนิยมของผู้อ่าน ก็เพราะสค กูร์มะโรหิต สามารถสร้างตัวละคร ให้ตรึงใจ และมีข้อติดปากคนอ่าน

ฉาก (Setting) นวนิยายบางเรื่องของสค กูร์มะโรหิต ใช้ฉากต่างประเทศ เช่น ฉากเมืองปักกิ่ง ประเทศจีนทั้งหมด สค กูร์มะโรหิต บรรยายฉากเมืองปักกิ่งได้สมจริงสมจัง สามารถมองเห็นตัวละครได้เด่นชัดยิ่งขึ้น เพราะจากประสบการณ์ที่เขา เคยไปศึกษาอยู่ที่ปักกิ่งหลายปี ประกอบกับความสามารถของเขา ในการเลือกหรือหยิบยกบางส่วนของฉากขึ้นมา พรรณา เพื่อให้ผู้อ่านเกิดมีภาพได้แจ่มชัด เช่นฉากในเรื่อง ขบวนการเสรีจีน ตอนหนึ่งเขาเขียนไว้ว่า

เซี่ยงไฮ้ตลอดสมัยสงครามเป็นเมืองนรกที่อยู่บนพื้นพิภพ เมืองที่เต็มไปด้วยความทุกข์ทรมาน และภาพทมิฬมืดมิด ผู้คนเป็นจำนวนล้านไม่มีบ้านอยู่ โรงงานอาคารบ้านเรือนกลายเป็นขี้เถ้าไป ถนนหนทางเต็มไปด้วยศพคนที่พยายามหนีออก ที่สถานีรถไฟคนแน่นเป็นยัดเยียด หอนาน รถไฟยังเดินอยู่ไต่ขณะนั้น เพราะสถานียังไม่ถูกбомบ คนเป็นอันมากพยายามจะหนีรถไฟเปิดไปทางไหนก็ถึง ฉะนั้นสถานีจึงเต็มไปด้วยภาพการชุลมุนวุ่นวาย เกือบไม่รู้ว่าเป็นใครเป็นใคร^๘

^๘ สค กูร์มะโรหิต, ขบวนการเสรีจีน, หน้า 105.

แต่จากบางฉาก ยังไม่มีลักษณะเด่น เช่น ฉากนวนิยายที่จัดอยู่ในกลุ่มพาฝัน (Romantic Group)

บทสนทนา (Dialogue) บทสนทนา คือคำพูดโต้ตอบกันของตัวละคร บทสนทนาที่ก็จะต้องช่วยบอกลักษณะของตัวละคร ซึ่งสค กุรมะโรหิต ก็สามารถเขียนได้ดี เช่นคำพูดของ "หวาง" ผู้นำคนหนึ่งใน ขบวนการเสรีจีน ซึ่งเป็นคนกล้าหาญมาก จากคำพูดของเขา ทำให้ผู้อ่านเข้าใจบุคลิกของเขาคือขึ้น ตอนหนึ่งเขาพูดว่า

“ฉันจะไม่พูดอะไรสักคำเกี่ยว ขอให้หวางใจเด็ด ถ้ามันจับฉันได้ ก็ให้มันฆาตกรรมฉันไป ฉันยอมตายมากกว่าจะยอมพูด”

“ฉันไม่อ่านอีกแล้ว ฉันเข้าใจดีแล้ว ฉันไม่คงตกลงใจอะไรอีก เพราะคนอย่างฉันคัดสินใจครั้งเดียวก็พอ ฉันเซ็นชื่อให้เธอได้ เกี่ยวนี้”⁹

บทสนทนาที่ก็จะต้องมีลักษณะที่ช่วยย่อเรื่องให้สั้นเข้า โดยไม่ต้องใช้คำบรรยายช่วย ซึ่งลักษณะเช่นนี้ปรากฏอยู่ในนวนิยายของสค กุรมะโรหิต มากมาย เช่น ในคำสนทนาตอนหนึ่งในเรื่อง ขบวนการเสรีจีน เขาให้ตัวละครกล่าวถึงจำนวนสมาชิก และการเข้าเป็นสมาชิกของขบวนการเสรีจีนไว้ว่า

“นักเรียน” ข้าพเจ้าตอบสั้น ๆ แล้วชี้แจงต่อไปว่า “เป็นนักเรียนส่วนมากมีทางเล็ก ๆ และใหญ่ นอกจากนั้นก็ยังมีพวกพอลคา ตำรวจ ตลอดจนถึงคิบาลของญี่ปุ่นเอง”

“ยังงั้น เขียวหรือ” ... “...คุณรวมพวกได้ยังไงกันถึงมีมากมายอย่างนี้”

“อ้อไม่ยากเลยครับ เราบอกกันต่อ ๆ ไป แต่มีก็ไม่ให้ใครรู้ว่าใครเป็นใคร เพราะมีฉะนั้นจะตายหมด พวกพอลคาที่รักชาติมีมากครับ ตัวเองเป็นสมาชิกแล้ว ยังดึงเอาใครต่อใครมาเป็นอีก เราจึงมีสมาชิกมากขึ้นทุกวัน”¹⁰

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 200 - 201.

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 352 - 353.

สำหรับเรื่องอื่น สด กุรมะโรหิต ก็เขียนไปในทำนองเดียวกันนี้ คือ บทสนทนาของตัวละครจะช่วยให้เรื่องดำเนินไปค่อย ๆ บอกลักษณะนิสัยของตัวละคร ช่วยย่อเรื่องและภาษาที่ใช่เหมาะกับบุคลิกของตัวละคร

ท่วงทำนองเขียนของผู้แต่ง (Style) สด กุรมะโรหิต มักจะชอบเขียนเน้นบุคลิกของตัวละครอย่างช้า ๆ ชาก ๆ และตัวละครตัวเอกของเขา มักจะเป็นคนดี แต่ดูสิ่งที่ สด กุรมะโรหิต เรียกว่า "โชค" เล่นงาน เช่นในเรื่อง ปักกิ่งนครแห่งความหลัง ซึ่งเป็นเรื่องโศกนาฏกรรมของวารยา ราเนฟสกายา ซึ่งเป็นรัสเซียสาวที่ติดหวังในความรักถึงสามครั้ง สด กุรมะโรหิต ก็ย้ายอยู่เสมอว่า สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นก็เพราะโชค โดยไม่ได้กล่าววิเคราะห์ทางสังคมที่กลุ่มผู้ลี้ภัยรัสเซียสาวพบอยู่อย่างจริงจัง

และในเรื่อง คนที่โลกไม่ต้องการ สด กุรมะโรหิต ก็กล่าวเน้นถึงบุคลิกของจางหลิน อยู่เสมอว่า เขาเป็นคนดี แต่แสดงความดีที่ ความดีนั้นจึงไม่มีใครเห็น เป็นความดีที่ไม่มีใครต้องการ สด กุรมะโรหิต ย้ำถึงจุดนี้อยู่ตลอดทั้งเรื่อง โดยที่ไม่ได้กล่าววิเคราะห์เลยว่า เหตุใดเขาจึงเป็นคนดี แต่ไม่มีใครต้องการ และความดีของเขาเป็นความดีประเภทไหน

ผลต่อสังคมหรือผู้อ่าน นวนิยายของ สด กุรมะโรหิต มีประโยชน์ต่อผู้อ่านหลายประการ โดยเฉพาะเรื่องที่โชดากเมืองปักกิ่ง ประเทศจีน เพราะทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพประเทศจีน และเหตุการณ์สมัยจีนปฏิวัติโค่นชัดขึ้น

สำหรับเรื่องที่ได้รับการกล่าวขวัญกันมากคือเรื่อง ระเบียบ เพราะเขาเสนอแนะการปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้นโดยการใช้สหกรณ์ ซึ่งเขาได้แสดงหลักการและวิธีการปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน แต่ไม่มีใครรับไปปฏิบัติอย่างจริงจัง ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า เรื่องของเขามีผลต่อผู้อ่านเพียงแต่การวิพากษ์วิจารณ์เท่านั้น แต่ไม่เกิดผลอย่างใดในการปฏิบัติ

2. ค่านิยมและมโนธรรม (The Attitude and Value Component)

วรรณกรรมของสด กุรมะโรหิต ให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านหลายประเภท เพราะเนื้อเรื่องของวรรณกรรมแตกต่างกัน เรื่องต่าง ๆ สามารถแยกได้เป็น

เรื่องที่เกี่ยวข้องความรัก ไร้สาระ ได้แก่เรื่อง ชีวิตคือความฝัน "พศหญิง"
"หัวอกภรรยา" เป็นต้น

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับความพยายาม ความอาฆาต ตามลาด้างแค่น ไค่แก่เรื่อง

วิญญาณพยายาม

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ เป็นเรื่องหลักกรรม หรือการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เช่น เรื่องปักกิ่งนครแห่งความหลัง เมื่อหิมะละลาย คนที่โลกไม่ต้องการ ที่เป็นเรื่องสั้น ก็มี "นำตาของนักปฏิวัติ" "ผู้ผ่านศึก" เป็นต้น

นวนิยายแสดงผล (Consequence Novel) เป็นเรื่องของปัญหาและการวิเคราะห์ปัญหานั้น ๆ เรื่องที่เด่นที่สุดคือเรื่อง ระย้า ซึ่งเป็นเรื่องที่มาของปัญหาและข้อคิดในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสังคม

เรื่องที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมือง ไค่แก่เรื่อง เลือกสีน้ำเงิน ระย้า ลักษณะที่เด่นที่สุดในทางค่านนี้ คือ การกระตุ้นให้เกิดมีความรับผิดชอบต่อสังคม เพราะตัวละครหลายตัวของสด กูรมะโรหิต มีความเด่นในด้านนี้มากไม่ว่าจะเป็นจางหลิน ในเรื่อง คนที่โลกไม่ต้องการ เพราะเขายอมสละแม่ชีวิตเพื่ออนุรักษ์ความเป็นธรรมในสังคม หรือนักศึกษาจีนหลายคน ในเรื่อง ขบวนการเสรีจีน ที่ได้ร่วมมือกันต่อสู้กับกองทัพญี่ปุ่นทางใต้ดิน การต่อสู้ครั้งนี้ทำให้นักเรียน นักศึกษาชาวจีนเสียชีวิตลงไปเป็นอันมาก ซึ่งกิจกรรมของขบวนการเสรีจีนนี้เป็นสัญลักษณ์ อันสำคัญยิ่งของชาวจีนผู้รักเสรีภาพ ที่ยินดีเลือกเอาความตายเพื่อรักษาเสรีภาพเอาไว้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เช่นในตอนหนึ่งของเรื่อง ขบวนการเสรีจีน เขากล่าวไว้ว่า

...ขบวนการเสรีจีนของเราก็ยังงคงเดินต่อไป อุดมคติของเราไม่เปลี่ยนแปลง ทุกคนสละชีวิตของเขาเพื่อว่าชาติจีนจะได้มีชีวิตอยู่ ไม่มีใครโคตึบโคตึชุนเพราะพวกเสรีจีน ร่างวัลของเราไม่ใช่เงิน ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่ในองคการบริหาร ความซึ้งใจและความภาคภูมิใจในเกียรติแห่งการเป็นผู้เสียสละก็อร่างวัลที่เราโคไว้อย่างเพียงพอแล้ว¹¹

¹¹เรื่องเดียวกัน, หน้า 789.

และในเรื่อง ระยำ ในตอนครึ่งแรกของเรื่อง เป็นเรื่องเกี่ยวกับการต่อต้านญี่ปุ่น ของขบวนการเสรีไทย ซึ่งในการต่อต้านครั้งนี้ บุคคลในคณะขบวนการเสรีไทยหลายคนต้อง ลินชีวิตไป เพื่อรักษาเอกราชของชาติไว้ สิ่งเหล่านี้เน้นให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของ ตัวละครของสก กูรมะโรหิต ทั้งสิ้น ผู้อ่านจะรู้สึกรักชาติมากขึ้น ยอมที่จะเสียสละชีวิตเพื่อชาติ ใด ซึ่งสิ่งนี้ สก กูรมะโรหิต ถือว่าเป็นคุณธรรมอันสูงยิ่ง สำหรับค่านอื่น ๆ ยังไม่มีลักษณะเด่น

3. ผลการวิเคราะห์ผลงานวรรณกรรมด้านประเทืองปัญญา (Intellectual Component)

ผลงานวรรณกรรมของสก กูรมะโรหิต มีส่วนช่วยสร้างสรรค์ในเชิงปัญญาความคิดมาก เพราะเขาจะแทรกความคิดของเขาในผลงานที่เขาแต่งอยู่เสมอ โดยเฉพาะความคิดทางค่าน สหกรณ์ เพราะการเขียนของสก กูรมะโรหิต นอกจากจะแสดงหลักการแล้ว ยังกล่าวถึง เหตุ ผลของหลักการนั้นว่า เหตุใด เขาจึงคิดและเสนอเช่นนั้น เช่นในเรื่อง เมื่อหิมะละลาย เขากล่าวถึงเรื่องเกี่ยวกับสหกรณ์ไว้ว่า

"ทางสายกลาง "ข้าพเจ้ายืนยัน" ผมหมายถึงทางสหกรณ์ซึ่งเป็น ลัทธิเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในยุคเดียวกับมาร์กซ์ รัสเซย์ก็เคยเอาสหกรณ์ เขาไปใช้ เพื่อแก้ไขปัญหาความอดอยากยากจนของราษฎร... โลก จะรอดก็เพราะมนุษย์หันมาเดินทางสายกลางคือสายสหกรณ์ ไม่ใช่ สายคอมมิวนิสต์ ไม่ใช่สายนายทุน สหกรณ์ไม่สร้างควยการทำลาย แบบคอมมิวนิสต์ และไม่สร้างควยการเอาเปรียบกันแบบนายทุน สหกรณ์สร้างควยการร่วมมือของมนุษยชาติทั่วโลก ในคตินิยมที่ถือว่า แรงงานเป็นสมบัติของแต่ละคน ไม่มีใครกินแรงใคร แม่แกร์รัฐ ก็กินแรงประชาชนไม่ได้" ¹²

เรื่องเกี่ยวกับสหกรณ์นี้ นอกจากมีอยู่ในเรื่อง เมื่อหิมะละลาย แล้ว ยังแทรกอยู่ใน นวนิยายหลาย ๆ เรื่อง เช่นเรื่อง คนที่โลกไม่ต้องการ ปักกิ่งนครแห่งความหลัง และ เรื่องที่เด่นที่สุดคือ ระยำ

¹²สก กูรมะโรหิต, เมื่อหิมะละลาย, หน้า 101.

นอกจากนี้ ผลงานวรรณกรรมของ สด กุระโรหิต ยังมีเกดลึความรูปร่างประการที่
แทรกให้กับผู้อ่าน โดยเฉพาะเรื่องที่ไซจากเมืองปักกิ่งทั้งหมด เขากล่าวถึงสภาพสังคม
สภาพแวดล้อม ขนบธรรมเนียมของประเทศจีน ในขณะที่เขากำลังศึกษาอยู่ ดังตัวอย่างที่เขา
กล่าวเกี่ยวกับเรื่องบ้านของชาวจีนในเรื่อง เมื่อหิมะละลาย ตอนหนึ่งว่า

บ้านของนายหลูซาง ที่เขียนเลียงหูตุง เป็นบ้านคหบดีที่ใหญ่โต
มาก แต่ดูจะใหญ่อย่างไรก็ยังคงเป็นแบบบ้านชาวจีนแห่งลุ่มแม่น้ำ
เหลืองอยู่นั่นเอง คือเป็นตึกชั้นเดียว สร้างควยดินเหนียว ผสมฟาง
หลังคาลาดฟูก ปลูกหนัสนาเขาหากันทั้ง 4 ทิศ ตรงกลางเป็นลาน
ซีเมนต์ใหญ่ เรียกว่า ยวน บ้านในปักกิ่งไม่เคยเปลี่ยนรูปทรงให้
พลิกแพลงไปตามสมัยเวลา ยังคงรักษาแบบที่จำลองมาจากเกณฑ์
ในสมัยมาตุภูษาพันปี ซึ่งชาวจีนยังเป็นพวก เรวอน ทื่อพยุพกัน
เข้ามาในลุ่มแม่น้ำเหลือง จากทิศตะวันตก ซึ่งยังพิศจนกันไม่ได้ซัก
ว่าเป็นที่ใด ลุ่มแม่น้ำเหลือง หรือที่เรียกว่าแม่น้ำองโงโท หรือ
หวงเหือ เป็นลุ่มแห่งการก่อตั้งประเทศจีน ซึ่งมีอายุยืนยาวมาจน
ถึงปัจจุบันนี้ นับไคจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ อย่างน้อยสี่พันปี
วัฒนธรรมความเจริญของจีนส่วนใหญ่ ไคถือกำเนิดมาจากลุ่มแม่น้ำ
แห่งประวัติศาสตร์แห่งนี้ และบ้านของชาวจีน ซึ่งจำลองมาจาก
รูปไตหนัสมัยเรวอน ก็ยังคงยืนแบบเดิมมาอย่างหาหายไคกับกาล
เวลา บ้านแบบตะวันตกไม่เคยเขาไปแยงที่ไคเลย แมในสมัยที่
หิมะปักกิ่งไคกลายเป็นสีแคงไปในปัจจุบัน¹³

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเทศจีนเรื่องอื่น ๆ ไคแก่ ขบวนการเสรีจีน ได้รับรางวัลในฐานะ
บทภาพยนตร์ยอดเยี่ยม และเรื่อง ปักกิ่งนครแห่งความหลัง คนที่ไคโลกไคต้องการ หรือ
เมื่อหิมะละลาย ก็ได้รับการจัดพิมพ์ชนหลายครั้ง

เรื่องที่เขาไคมีความคิดมั่นคงอีกเรื่องหนึ่ง คือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโซค ไม่ว่าจะแต่งเรื่อง
ไค เขามักจะกล่าวถึงเรื่องโซค และมนุษย์แทรกอยู่เสมอ ซึ่งพอจะสรุปความคิดเกี่ยวกับเรื่อง
โซคและชีวิตของเขาไคว่า ความพยายามเป็นของมนุษย์ แต่ความสำเร็จเป็นเรื่องของโซค

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 61 - 62.

4. ผลการวิเคราะห์ผลงานวรรณกรรมด้านลักษณะรูปแบบ และคุณภาพของการพิมพ์ (Format and typographical design)

เนื่องจากนวนิยาย เรื่องสั้น และบทละครส่วนใหญ่จะนำลงในนิตยสาร วารสาร และหนังสือพิมพ์ก่อน แล้วจึงมารวบรวมพิมพ์เป็นเล่มภายหลัง ในการพิมพ์ครั้งที่ลงเป็นตอน ๆ ในนิตยสาร วารสาร และหนังสือพิมพ์ การวางกอลัมน์และลักษณะรูปแบบ ก็ขึ้นอยู่กับสิ่งพิมพ์ชนิดนั้น ๆ ตัวพิมพ์ชัดเจน ถูกต้องดี กระดาษที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นกระดาษปรู๊พ บางครั้งถึงขั้นใช้กระดาษสา เนื่องจากขาดแคลนกระดาษเพราะเกิดสงครามขึ้น ดังเช่นที่ เอกชน และสวนอักษร ใช้อยู่ระยะหนึ่ง

เมื่อรวบรวมพิมพ์ขึ้นเป็นเล่มแล้ว กระดาษที่ใช้ก็ยังคงยังเป็นกระดาษปรู๊พอย่างเดิมเป็นส่วนใหญ่ มีบางเล่มเท่านั้นที่ใช้กระดาษปอนด์ แต่หนังสืออยู่กับครั้งที่พิมพ์ด้วย เช่นเรื่อง เลือดสีแดง ซึ่งพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพิทยา ฉบับพิมพ์ พ.ศ. 2514 เลือดสีแดงโดยสำนักพิมพ์เดียวกันฉบับพิมพ์ พ.ศ. 2515

สำหรับด้านคุณภาพของการพิมพ์ ในตอนที่รวมเป็นเล่มแล้วนี้ค่อนข้างก็ ตัวสะกดส่วนใหญ่ถูกต้อง มีผิดพลาดบ้างเล็กน้อย แต่ที่ผิดพลาดมากที่เห็นชัด และทำให้เกิดความสับสนมากในการอ่าน คือเรื่อง ระย้า ซึ่งจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพิทยา เพราะพิมพ์ชื่อตัวละครสับสนกันมาก เช่น บางตอนควรจะเป็นระย้า กลับไปพิมพ์ว่าระยิบ บางตอนควรจะเป็นระยิบ กลับเป็นระย้า เป็นต้น

การจัดแบ่งเนื้อที่ การวางรูปหน้ากระดาษ ในระยะที่ยังไม่ไ้รวมเป็นเล่ม ก็เหมือนกับนิตยสารทั่ว ๆ ไป คือแบ่งเป็นคอลัมน์ เมื่อจบข้อความในหน้านั้น จะกอลในหน้าถัดไป ก็เขียนว่าอ่านต่อหน้า... ถ้าจบในฉบับนั้น แต่มีกอลในฉบับอื่น ก็บอกว่า อ่านต่อในฉบับหน้า ซึ่งเท่าที่ผู้วิจัยค้นพบยังไม่มีความผิดพลาดในเรื่อง การต่อหน้า

ภาพปก ก็ใช้ร่วมกับนิตยสารฉบับนั้น ๆ บางครั้งก็เป็นรูปผู้หญิง เหตุการณ์บ้านเมืองในสมัยนั้น หรือบางครั้งก็บอกเรื่องราวในฉบับอย่างย่อ ๆ ว่าในคอลัมน์นี้มีอะไรบ้าง หรือบอกเฉพาะคอลัมน์พิเศษที่มีได้เป็นคอลัมน์ประจำฉบับ ซึ่งบางฉบับก็สามารถเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่านได้มากพอสมควร

เมื่อรวมพิมพ์เป็นเล่มแล้ว การวางรูปหน้ากระดาษอ่านได้ชัดเจน สำหรับภาพปกนั้น ถ้าพิจารณาในแง่ศิลปะแล้วสวยงามพอใช้ การวาดภาพให้สีสดใส ภาพตรงกับเนื้อเรื่องดี

ภาพประกอบภายในเล่มทั้งที่ยังไม่ได้รวมเป็นเล่ม และเมื่อพิมพ์เป็นเล่มแล้ว มีทั้งภาพวาดและภาพถ่าย ภาพวาดอยู่ในชั้นคอนข้างดี ส่วนภาพถ่าย ไม่ชัดเจน ภาพไม่คม จัดอยู่ในชั้นพอใช้ ทั้งภาพวาดภาพถ่ายกลมกลืนกับเนื้อเรื่องได้ดี

ผลการวิเคราะห์ผลงานทางด้านประวัติศาสตร์

ผลงานทางด้านประวัติศาสตร์ของ สด กุรมะโรหิต ใน 10 รายการ 4 รายการ เป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวประวัติ คือ เรื่อง "ข้าพเจ้าพบเขาและพบตัวเอง" "ครั้งหนึ่งยังจำได้" ใน กระทิงทอง "ครั้งหนึ่งยังจำได้" ใน ปิยมิตร "ครั้งหนึ่งยังจำได้" ใน ไท-รายสัปดาห์

อีก 6 รายการ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของตะวันออก ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับประเทศจีน ได้แก่ เรื่อง "บันทึกเรื่องเมืองปักกิ่ง" "ปักกิ่ง" "สมุฏฐานแห่งความปั่นป่วนในตะวันออก" "หลังฉากคังแมนจูเรีย" 2 รายการใน 6 รายการ คือ เรื่อง "แซมไวท์ไต้ซงสยาม" และ "เส้นทางสองหมื่นกิโลเมตรในจีนแดง" เป็นเรื่องแปล

1. ทางด้าน เนื้อหาสาระ (The Knowledge Component)

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวประวัติ เขียนเป็นตอน ๆ ลงในนิตยสาร วารสารต่าง ๆ กันหลายฉบับ จุดมุ่งหมายของผู้เขียนก็เพื่อ บันทึกสิ่งที่เขาได้พบ ได้เห็น ประสบการณ์ของตัวเองให้คนอื่นทราบ ชีวประวัติที่เขียนนี้ไม่สมบูรณ์ มีแค่บางตอนเท่านั้น เริ่มแต่ตอนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์ จนถึงการใช้ชีวิตตอนลาออกจากราชการ ตอนที่ให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านมากที่สุด คือตอนที่เขาศึกษาอยู่ที่เมืองปักกิ่ง ประเทศจีน เพราะเขาได้บันทึกเหตุการณ์ในประเทศจีน ยุคก่อนสงครามจีนกับญี่ปุ่น ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้ได้เข้ามามีอิทธิพลในค่านิยมความคิดของเขาในปัจจุบันนี้ และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่เขานำเอามาแทรกเข้าไว้เพื่อให้ผู้อ่านถึงความหมายของการสหกรณ์ว่า สหกรณ์คืออะไร มีความสำคัญอย่างไร เหมาะสำหรับเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างไร การวิเคราะห์ความคิดเห็นทางด้านประวัติศาสตร์ และการสหกรณ์ของ สด กุรมะโรหิต นี้วิเคราะห์อย่างมีหลักเกณฑ์ มีเหตุผล เพราะเขาได้ศึกษา 2 วิชา นี้ เป็นวิชาการ และวิชาเลือก มาจากมหาวิทยาลัยปักกิ่ง ประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับคือ

ความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ตะวันออกบางส่วน และความรู้ทางสหกรณ์ ทั้งยังได้อ่านความคิด เห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ตอนนั้น ความความคิดของสด กูรมะโรหิต อีกด้วย

เรื่องประวัติศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะประเทศจีน สด กูรมะโรหิต เขียนอย่างย่อ ๆ จับเอาแต่ใจความที่สำคัญ เรียงตามลำดับของเหตุการณ์ สำหรับเรื่อง "บันทึกเรื่องเมืองปักกิ่ง" และ "ปักกิ่ง" เป็นเรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์โดยทาง เขียนมุ่งทางด้านประวัติศาสตร์ด้านเดียว จุดประสงค์ของการเขียนทั้งสองเรื่องก็เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเมืองปักกิ่งดียิ่งขึ้น หลังจากที่อ่าน บันทึกนครแห่งความหลัง ซึ่งใช้ฉากเมืองปักกิ่งจบลงไปแล้ว แต่สำหรับเรื่อง "สมุฏฐานแห่งความปั่นป่วนในตะวันออก" และ "คดีหลังฉากแมนจูเรีย" เขาได้กล่าวถึงความเกี่ยวข้องของประเทศไทยที่มีต่อคดีแมนจูเรีย และความคิดเห็นของเขาเกี่ยวกับเหตุการณ์เหล่านี้ ทั้งสองเรื่องนี้บางครั้งเขาก็ใช้ศัพท์เฉพาะทางวิชาประวัติศาสตร์ บางคำมาอธิบาย แต่ศัพท์เหล่านั้น เขาก็อธิบายจนผู้อ่านเข้าใจ

เรื่องที่แปลและเรียบเรียงมาจากเรื่องของผู้อื่น มี 2 เรื่อง คือ แซมไวท์โตตรงสยาม และ "เดินทางสองหมื่นกิโลเมตรในจีนแดง" เรื่องแรกเป็นการแปลและเรียบเรียงจากต้นฉบับเดิม ส่วนเรื่องที่สอง เป็นเรื่องที่เรียบเรียงจากต้นฉบับเดิม แต่ดัดแปลงบางตอน โดยที่ผู้แปลดัดข้อความบางตอนที่ไม่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงออกไป หรือบางครั้งก็ดัดแปลงข้อความเหล่านั้นให้ง่ายขึ้น เพื่อให้ผู้อ่านได้มีความเข้าใจในข้อเท็จจริงต่าง ๆ ให้มากที่สุด โดยอาศัยประสบการณ์ของผู้แปลที่เคยใช้ชีวิตอยู่ในประเทศจีนนานถึงเกือบ 10 ปี

2. ด้านประเทืองปัญญา (The Intellectual Component)

ทางด้านชีวประวัติ ผลงานทางด้านชีวประวัติที่เกี่ยวกับด้านประเทืองปัญญา ยังไม่มีลักษณะเด่น เพราะส่วนใหญ่เป็นชีวประวัติ ประวัติของเหตุการณ์ที่สด กูรมะโรหิต ไปพบเห็นมา พร้อมทั้งแทรกความคิดของตนเองไว้เป็นระยะ ให้ผู้อ่านวินิจฉัยเอาเองว่า ความคิดของเขานั้น ผู้อ่านจะเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใดจึงไม่เห็นด้วย

ลักษณะที่เด่นทางด้านนี้ของสด กูรมะโรหิต อยู่ที่ผลงานทางด้านประวัติศาสตร์ เพราะการเขียนของเขาจะเป็นการทำให้ผู้อ่านเกิดความอยากรู้อยากเห็นศึกษาต่อไป เพราะเมื่อเขา กล่าวถึงเรื่องใด ก็จะมีข้อหนังสือที่เรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องเหล่านั้น เช่นในเรื่อง "สมุฏฐานแห่งความปั่นป่วนในตะวันออก" ตอนหนึ่ง

...พร้อมกับสิ่งของเหล่านี้ บังเอิญชุดใดพวกหม้อไหที่ทำด้วยดินเผา อีกหลายชนิด หม้อไหเหล่านี้มีลวดลายและลักษณะใกล้เคียงกับที่ขุดพบ ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศอิหร่านมาก (ดู Chinese Culture-J.Y. Anderson, Peking) ที่ประเทศอินเดีย หม้อไหแบบนี้ก็มีขุดพบเหมือนกัน (ดู Prehistoric India-B.Y. Panchalan, Calcutta)¹⁴

นอกจากการเสนอแนะให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกอยากศึกษาต่อไปแล้ว การเขียนประวัติศาสตร์ของเขา ยังได้หยิบยกเอาข้อสันนิษฐานหลายประการมาเสนอให้ผู้อ่านวินิจฉัย เช่นในเรื่องเดียวกันนี้ เขากล่าวถึงปัญหาว่าชนชาติจีนมาจากไหน เขากล่าวไว้ว่า

...เดินเหินเถา เขียนไว้ในหนังสือเขียนจีนชื่อจื่อหฺรานสวยไถลุน คือหนังสือธรรมชาติวิทยาของสมัยราชวงศ์ฉิน อาจหลักฐาน 3 ข้อที่แสดงว่า จีนอพยพมาจากทิศตะวันออก หลัก 3 ข้อนี้ก็...

...ในหนังสือ Things Chinese ของ J. Dyer Ball กล่าวไว้ว่า ในรัชสมัยพระเจ้าฮั่น หวู่ (140-86 ก.ค.) นักนิพนธ์ของจีนได้พูดถึงหยกที่เอามาจากเขาโคตันทางทิศตะวันตกของประเทศจีน

...การสันนิษฐานว่าจีนอพยพมาจากทิศตะวันตกนี้ นักประวัติศาสตร์และโบราณคดีของจีนได้พยายามพิสูจน์กันอีกมาก จะนำมาเล่าไว้โดยย่อ ๆ อีกสักเล็กน้อย หล่อซือเหมียน กล่าวไว้ในหนังสือปายหว่าป๋นกวอซือว่า ...¹⁵

นอกจากที่กล่าวมาแล้วทางด้านอื่น ๆ ยังไม่ปรากฏ

3. ด้านทัศนคติและมโนธรรม (The Attitude and Value Component)

ทางด้านชีวประวัติ สก กุมะโรหิต เขียนได้ดี อ่านเพลิน มีลักษณะเด่น คือ

¹⁴สก กุมะโรหิต, "สมุฏฐานแห่งความปั่นป่วนในตะวันออก," เอกชน, 2 (21 กุมภาพันธ์, 2485), หน้า 21.

¹⁵เรื่องเดียวกัน, หน้า 8 - 10.

ก่อให้เกิดจินตนาการ เช่น ในตอนหนึ่ง เขาเขียนถึงชีวิตการประพันธ์ก่อนจะออกเดินทางไปศึกษายังประเทศจีน เขาเล่าถึงชีวิตตอนเล่าพลอตไว้ว่า

...ข้าพเจ้าจำได้ว่า สังคมชาวทมิฬของเราในยุคหนึ่ง เป็นสังคม ขวางถนนจริงๆ เรายึดเอาหาบเหล่านี้เป็นสโมสร สำหรับคุยกัน ถึงเรื่องที่ไม่รู้จักจบ คือเรื่องพลอตที่จะเอาไปเขียน ซึ่งเราเรียก กันว่า "เลาพลอต" ทุกคนมีพลอตที่ตองเลาเสมอรอบ ๆ หาบ ชาวทมิฬ เล่ากันไปเล่ากันมา แล้วก็มีกรวิพากษ์วิจารณ์กันไป ในตัว วาดก็ไม่ค่อยอย่างไร มันเป็นส่วนย่อยของการพยายามที่จะขุดรื้อ ความฝันออกมาจากสมองให้ไต่อย่างมากที่สุด โดยที่เจ้าตัวมีความ ใจที่จะขุดรื้อตัวเอง ทั้ง ๆ ที่ฝันเหล่านั้นขายไม่ได้สักตัว...¹⁶

สิ่งที่สังคม คุรุมะโรหิต เน้นอีกเรื่องหนึ่งคือ ความกตัญญู และการมีสิทธิ เสรีภาพใน การที่จะพูด จะเขียนในฐานะที่เขาเกิดมาเป็นประชาชนชาวไทย

สำหรับเรื่องความกตัญญูนั้น เขากล่าวยกย่อง หลวงสำเร็จวรรณกิจ ซึ่งเขาถือเป็น คุรุของเขาในการเขียนหนังสือ และการใช้ความคิด เขากล่าวไว้ว่า

บูรพาจารย์ของข้าพเจ้าในการเขียนหนังสือ และในการใช้ ความคิด ท่านผู้นี้คือ "ท่านอาจารย์ หลวงสำเร็จวรรณกิจ"... ท่านได้สร้างข้าพเจ้าให้เป็นตัวของข้าพเจ้า ไม่ว่าข้าพเจ้าจะ คีเลวอย่างไร... ท่านสอนให้เราเป็นตัวของเราเอง ใ้ตกลง ยืนนอนอย่างโคกเคี้ยว เพื่อประจัญหน้ากับสัจจธรรมความจริงที่ เรามองเห็นอย่างสุจริตใจ ข้าพเจ้ามีนิสัยคือค่านิยมคุณพออุทิศ หนาระอูใจอยู่เรื่อยมา เมื่อมาได้รับการอบรมบ่มนิสัยจากท่าน ความค่อนคานของข้าพเจ้า ที่จะเป็นตัวของตัวเอง ก็ยิ่งทวีมาก ขึ้น ความค่อนคานนี้อาจเป็นความเลวหรือความผิดก็ได้ ในสาย คุรุของกัศุหรือปรบักษ หรือแม่แก่ของมิตร แต่ข้าพเจ้าก็พอใจ ที่ท่านอาจารย์ หลวงสำเร็จ ๆ สามารถเพิ่มความเลวหรือความ

¹⁶ สก คุรุมะโรหิต, "ครั้งหนึ่งยังจำได้," ปิยมิตร, 3 (6 ตุลาคม, 2501),

ฝึกนี้ให้แก่ส้นคานของข้าพเจ้าในทางที่ค้ำยันได้สำเร็จ ที่พอใจก็
 เพราะว่าเป็นทรศนะอันดีของข้าพเจ้า ประชาธิปไตยจะ
 สมบูรณ์ได้ก็เพราะความขัดแย้ง ไม่ใช่เพราะการวาทะไรก็ตาม
 กัน ท่านอาจารย์ หลวงสำเร็จวรรณกิจ เป็นนักประชาธิปไตย
 แท้ ท่านสอนให้ทุกคนเป็น คน ประชาธิปไตยจะยืนอยู่ได้ก็เพราะคน
 เป็นคน หรือแต่ละคนเป็นตัวของตัวเอง การเป็นตัวของตัวเอง
 คือถูกใจตัวเองก็อยู่ที่ใจประตือให้เราเข้าไปในปราสาททอง สัจจ-
 ธรรมความจริงที่สร้างสรรชีวิตและสังคม สัจธรรมวันนี้เป็น
 ความจริงแท้ และความจริงแท้มีอยู่อันเดียวเท่านั้น เมื่อทุกคน
 เป็นตัวของตัวเอง สามารถมองเห็นความจริงแท้ของชีวิตได้เป็น
 จุดเดียวกัน ประชาคมก็ย่อมเกิด และนั่นแหละประชาธิปไตย¹⁷

ส่วนเรื่องสิทธิ เสรีภาพนั้น เป็นสิ่งที่เขาเคารพมาก เพราะเขาคิดว่าเขาเป็นคน
 ไทย มีสิทธิที่จะพูด จะคิด ใครจะมาห้ามไม่ได้ แม้ว่าสิ่งที่เขาทำนั้นจะเป็นการผิดวินัย เขา
 เขียนถึงเรื่องนี้ไว้ว่า

ระหว่างที่เขียนหนังสือขายให้แก่หนังสือพิมพ์ประชาธิปไตย ของ
 ท่านวรรณ ข้าพเจ้าคงถูกผู้ยิ่งใหญ่ในกระทรวงศึกษาชมอยู่
 ตลอดเวลา เพราะถือว่าเป็นการผิดวินัยข้าราชการ เขาไม่
 ต้องการให้ใครวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลที่เป็นพรรคพวกของเขา
 บทความที่ข้าพเจ้าเขียน มีความรุนแรงแบบที่คนคิดท้อแท้ซึ่ง
 ผู้เขียนว่า "คนซีโมโหประจำสัปดาห์" ความรุนแรงของบท
 ความที่เขียน จะทูลทูลายรัฐบาลของคณะนักปฏิวัติอยู่
 มากมาก จึงเป็นเหตุใหญ่ยิ่งใหญ่นคนหนึ่ง เรียกตัวไปชมข้อ
 กรงหนึ่ง เขาบอกว่าให้ข้าพเจ้าหยุดเขียน "บทความบารุบารา"
 ผู้เขียนอย่างเข็ลซาค มิฉะนั้นข้าพเจ้าจะอยู่ในกระทรวงไม่ได้...
 ข้าพเจ้ายอมรับว่าข้าพเจ้าทำผิดวินัยข้าราชการ แต่ข้าพเจ้า
 ก็คิดว่า ข้าพเจ้าทำถูกแล้ว ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นคนไทย มีสิทธิ
 ที่จะพูดจะคิด ข้าพเจ้าจึงเขียนอยู่ที่ประชาธิปไตยออกไป โดยใช่

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, 3 (8 กันยายน, 2501), หน้า 33.

นามปากกาใหม่ จนกระทั่งได้รับคำสั่งจากหม่อมพรอย วรกรรม ผู้
อำนวยการใหญ่กษัตริย์ เพราะรัฐบาลไม่ชอบ¹⁸

สำหรับเรื่องที่เราเห็นทางด้านประวัติศาสตร์ และเรื่องแปลนั้น ในที่นี้จะกล่าวรวมกัน
เพราะถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องแปลมา แต่เขาก็ได้แทรกความคิดเห็นของเขาเอง หรือไม่ก็คัด
แปลงเรื่องนั้น ๆ จนแทบจะกล่าวได้ว่า เขาเพียงแค่เอาเค้าโครงของเรื่องนั้น ๆ มาเท่านั้น

เรื่องประวัติศาสตร์ทางตะวันออกของ สก กูมะโรทิต บางเรื่องก็ให้ความเพลิดเพลิน
เพลินต่อผู้อ่านดี ถ้าเป็นเรื่องที่เขากล่าวถึงเรื่องนั้น ๆ โดยตรง เช่นเรื่อง "บันทึกเรื่อง
เมืองปักกิ่ง" และ "ปักกิ่ง" แต่ ลักษณะเด่น คือ ก่อให้เกิดจินตนาการ เช่น การบรรยาย
ลักษณะของเมืองปักกิ่ง ในเรื่อง "บันทึกเรื่องเมืองปักกิ่ง" ตอนหนึ่งว่า

...ปักกิ่งตั้งอยู่บนที่ราบขุนาควยแม่น้ำปวยเหือ และหวงเหือ
(แม่น้ำเหลือง) จากปักกิ่งไปจดทะเลในอ่าวจีลี่ ซึ่งอยู่ทาง
คานตะวันออก เป็นที่ราบสูงอุดมสมบูรณ์ด้วยพืช ัญญาหาร พืช
จะเลี้ยงพลเมืองได้ 20 ล้านคน จากปักกิ่งไปทางทิศเหนือและ
ทิศตะวันตก ซึ่งเป็นทิศที่มาของศัตรู พื้นที่สูงชันชันทันที เมื่อเดิน
ออกจากปักกิ่งไปทางทิศตะวันตก หรือทางทิศเหนือเพียง 20
ไมล์ ก็จะมีพื้กเขาซึ่งสูงถึง 2,600 ฟุต พื้กเขาเหล่านี้จะสูงมาก
ชันทุกที่ เหมาะสำหรับป้องกันศัตรูซึ่งอยู่ทางทิศเหนือและทิศตะวัน
ตก ควรสังเกตว่ากำแพงเมืองจีน (The Great Wall of
China) สร้างขึ้นบนสันเขา ห่างจากปักกิ่งไปทางเหนือประมาณ
35 ไมล์ พื้กเขาที่สร้างกำแพงไวบนยอดนี้ สูงถึง 4,000 ฟุต
เมื่อปักกิ่งตั้งอยู่ในชัยภูมิอันดี และบริบูรณ์ด้วยพืช ัญญาหาร
เช่นนี้ จึงประมาณได้ว่า ก่อนจะมีบันทึกประวัติศาสตร์ ปักกิ่งนา
จะเคยเป็นเมืองหรือชุมชนมาแล้ว เป็นเวลานานมาก¹⁹

¹⁸ เรื่องเดียวกัน, 3 (18 สิงหาคม, 2501), หน้า 16, 25.

¹⁹ สก กูมะโรทิต, ปักกิ่งนครแห่งความหลัง และ คนที่โลกไม่ต้องการ
(พระนคร : แพรพิทยา, 2506), หน้า 448 - 449.

สำหรับทางค่านอื่น ๆ ยังไม่มีลักษณะเด่น

4. ค่านลักษณะรูปเล่ม และคุณภาพของการพิมพ์ (Format and typographical design)

เรื่องทุกเรื่องยกเว้นเรื่อง แซมไวท์ไค้ของสยาม เป็นเรื่องที่ตั้งในนิตยสาร และวารสารมาก่อน บางเรื่องก็พิมพ์ควบกับเรื่องอื่น ได้แก่เรื่อง บันทึกเรื่องเมืองปักกิ่ง ซึ่งพิมพ์ควบกับเรื่อง ปักกิ่งนครแห่งความหลัง พิมพ์โดยสำนักพิมพ์เสรีวิทยบรรณาการ ฉบับพิมพ์ พ.ศ. 2515 การจัดพิมพ์โดยทั่วไปถูกต้อง ตัวพิมพ์ชัดเจน การแบ่งเนื้อที่และการวางรูปหน้ากระดาษก็คล้อยตามลักษณะของนิตยสารและวารสารนั้น ๆ ภาพประกอบเป็นภาพถ่ายยังไม่ชัดเจน แผนที่ชัดเจน ช่วยอธิบายเนื้อเรื่องให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ส่วนลักษณะอื่น ๆ ได้แก่ สารบัญ ครรชนี เชิงอรรด บรรณานุกรม ภาคผนวก อภิธานศัพท์ ส่วนโยง ยังไม่ปรากฏ

เรื่อง แซมไวท์ไค้ของสยาม เคยพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ประชาชาติรายวันมาก่อน แล้วมารวบรวมพิมพ์เป็นเล่ม ใช้กระดาษปรู๊ฟ ตัวอักษรและการพิมพ์โดยทั่วไป ถูกต้องชัดเจน การจัดแบ่งเนื้อที่ การวางรูปหน้ากระดาษ ชัดเจนอ่านสะดวก ส่วนภาพปก ภาพประกอบ ยังไม่มีลักษณะเด่น แผนที่ ช่วยอธิบายเนื้อเรื่องให้อ่านง่ายขึ้น ครรชนี เชิงอรรด บรรณานุกรม ภาคผนวก อภิธานศัพท์ ส่วนโยง ยังไม่ปรากฏ

ผลการวิเคราะห์ผลงานของ สด กุรมะโรหิต ค่านความรู้ทั่วไป 18 รายการ

ผลงานทางค่านความรู้ทั่วไปของสด กุรมะโรหิต ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่มีคติสอนใจ หรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของสด กุรมะโรหิต เอง ที่มีในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เรื่องที่มีคติสอนใจ ก็ได้แก่เรื่อง "อย่าหมกกำลังใจ" "ความคิดในฤดูร้อน" "ไม่มีพรจากบาร์บาราในวันปีไหม" "กวีภายิต" "ปรัชญาใต้ฟ้าบางกอก" "ราคาของคน"

ส่วนเรื่องเกี่ยวกับความคิดของสด กุรมะโรหิต ที่มีต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ก็มีเรื่อง "การปฏิวัติยังไม่แล้วเสร็จอะไรเล่าเป็นมูลเหตุ ?" "คนคี่มีน้อยจรรวมมือกันเลิก" "ความเป็นไทย" "ทหารเป็นของชาติ" "สันติภาพของปวงชน" "เสรีภาพของชนกลุ่มน้อย" "องค์การออกเสียงของประชาชน" "ข้อคิดจากไร่แผ่นดินไทย" "นาที่สุดท้ายของไร่แผ่นดินไทย" "แผ่นดินแห่งความฝัน" "มนุษยชาติ"

การวิเคราะห์ในแต่ละด้าน ยกเว้นด้านลักษณะรูปเล่มและคุณภาพการพิมพ์ จะแบ่งวิเคราะห์เป็น 2 ตอน คือ เรื่องที่ปลื้มคดีสอนใจ และเรื่องที่เป็นความคิดเห็นของสังคม กุรัมมะโรหิต

1. ด้านเนื้อหาสาระ (The Knowledge Component)

1.1 เรื่องที่เกี่ยวกับคดีสอนใจ เรื่องทุกเรื่องของสังคม กุรัมมะโรหิต ทั้งที่ใช้นามจริงและนามแฝง ลงในวารสาร นิตยสารต่าง ๆ กัน ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่จบในฉบับขอบเขตของแต่ละเรื่องจะแคบ มุ่งแสดงความคิดเห็นเพียงด้านใดด้านหนึ่ง แต่เพียงประการเดียว มักจะเป็นเรื่องที่จบในฉบับ แสดงจุดมุ่งหมายของเรื่องอย่างชัดเจน เช่น เรื่อง "อย่าหมกกำลังใจ" เป็นข้อความที่มีคติเตือนใจให้คนมีมานะสู้ต่อไป เพื่อจุดมุ่งหมายปลายทางสุดท้าย คือ ความสุขและความสำเร็จ หรือเรื่อง "ปรัชญาไฟฟ้าบางกอก" เขาเขียนไว้ว่า "การทำงานเป็นเรื่องของคน แต่ความสำเร็จเป็นเรื่องของสวรรค์"²⁰ และเขาก็อธิบายไว้ว่าหน้าที่ของคนคือทำงาน ส่วนความสำเร็จต้องยกให้เป็นหน้าที่ของฟ้าดิน เขาเขียนเพื่อเตือนให้ทุกคนทำงาน โดยไม่พ่วงกับความสำเร็จ ดังนี้ เป็นต้น ในการเขียนแต่ละบทความ เขาเขียนแสดงจุดมุ่งหมายของบทความอย่างชัดเจน มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง แม้ว่าจะไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่เป็นเรื่องที่เขียนจากความรู้สึกของเขาโดยตรง

1.2 เรื่องที่เป็นความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น บางบทความเหมาะสมสำหรับเหตุการณ์ในสมัยนั้น แต่บทความที่ผู้วิจัยเลือกมาวิเคราะห์นี้ ความคิดเห็นในบทความสามารถใช้ได้กับทุกสมัย เพราะเป็นเรื่องความคิดเห็นที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น เรื่อง "คนก็มันอย - จงร่วมมือกันเถิด" เขาเรียกร้องให้ประชาชนทั้งปวงร่วมมือกันปราบคนชั่วที่มีอยู่ทั่วประเทศ และการปราบคนชั่วมิได้ถือเป็นการโหดร้ายแต่ทำไปเพื่อความอยู่รอดของประเทศ คนชั่วในความหมายของสังคม กุรัมมะโรหิต หมายถึงข้าราชการที่คอร์รัปชัน พ่อค้าคนกลางที่เอาเปรียบซุกครีค หรือใครก็ได้ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม เขาเขียนแสดงจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน ด้วยภาษาเรียบง่าย บทความส่วนใหญ่จะจบในฉบับ

²⁰สังคม กุรัมมะโรหิต, "ปรัชญาไฟฟ้าบางกอก," รัตนสาร, 1 (มีนาคม, 2496), 3.

นอกจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความคิดเห็นแล้ว บางบทความยังมีการวิจารณ์การกระทำของรัฐบาลในสมัยนั้นด้วยว่ารัฐบาลทำดี หรือไม่ใช่อะไร นอกจากวิจารณ์แล้ว ยังมีข้อเสนอแนะอีกด้วย ซึ่งข้อเสนอแนะของสค กูรมะโรหิต ส่วนใหญ่ใช้หลักสหกรณ์ ไม่ว่าปัญหา นั้นจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเมือง หรือการศึกษา เรื่องที่เด่นที่สุดคือเรื่อง "ขอคิดจากไร่แผ่นดินไทย"

กล่าวโดยสรุปแล้ว ลักษณะเด่นทางค่านิยมของสค กูรมะโรหิต ก็คือเขียนโดยแสดง จุกมุกหมายอย่างเด่นชัด เขียนตรงเป่าหมาย เป็นตัวของตัวเอง สำหรับเรื่องที่เป็นคติ สอนใจนั้น สามารถใช้ได้กับทุกสมัย เพราะเป็นเรื่องที่มีข้อคิด เกี่ยวกับหลักศีลธรรม การ-
ดำเนินชีวิตประจำวัน

2. ค่านิยมเชิงปัญญา (The Intellectual Component)

2.1 เรื่องที่เกี่ยวกับคติสอนใจ มักจะเป็นเรื่องที่มีส่วนในการสร้างสรรค์ ในทางความคิด หรือการกระทำ เช่น เรื่อง "ไม่มีพรจากบาร์บาราในวันปีใหม่" โดยปกติในวันปีใหม่นักโดยทั่วไปมักจะให้พรกัน แต่เหตุที่ไม่ให้พรปีใหม่จาก "บาร์บารา" เพราะเขาเห็นว่าเมื่อปีใหม่มาถึง เหตุการณ์ทุกอย่างยังอยู่ในสภาพเดิม ประชาชนก็ยังอยู่กันอย่างยากจนเช่นเดิม บ้านเมืองก็คงยังมีการคอร์รัปชัน พรที่ได้จากคนอื่น ก็ไม่ดีเท่ากับพรที่ได้จากตัวของเขาเอง เมื่อเราอ่านบทความบทนี้จบแล้ว ก็จะมีความรู้สึกคล้อยตามกับความคิดของ "บาร์บารา" ว่าเมื่อเหตุการณ์ทุกอย่างยังอยู่ในสภาพปกติ การให้พรกันในวันปีใหม่จะมีความหมายอย่างไร หรือในเรื่อง "ปรัชญาไฟฟ้างอก" เขากล่าวไว้ว่า การทำงานเป็นเรื่องของคน ความสำเร็จเป็นเรื่องของสวรรค์ ผู้ที่อ่านบทความนี้บางคนก็ทำงานไปแล้ว แต่ไม่ประสบผลสำเร็จในชีวิตการทำงาน และเริ่มท้อแท้ หมดกำลังใจ จะรู้สึกวาทความนี้ให้กำลังใจกับคน เกี่ยวข้องกับตนเองโดยตรง ซึ่งอาจจะช่วยกระตุ้นให้ผู้นั้นมีกำลังใจที่จะต่อสู้กับชีวิตต่อไปก็ได้

2.2 เรื่องที่เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น สำหรับความคิดเห็นทางค่านิยม ก็คล้ายคลึงกับข้อแรก คือเมื่อผู้อ่านอ่านแล้ว ก็คิดว่าเรื่องนั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเอง หรือของสังคมที่ตนอยู่ เช่นในเรื่อง "คนคี่มีน้อย - จงร่วมมือกันเถิด" "ความเป็นไทย" เป็นต้น เพราะสค กูรมะโรหิต หยิบเอาปัญหาหรือปัญหาที่สังคมนั้น ๆ กำลังเผชิญอยู่มากแล้ว เช่นในเรื่อง "ความเป็นไทย" สค กูรมะโรหิต ได้เขียนแสดงความ

ทวงโยที่คนไทยไม่ยอมรับลักษณะความเป็นไทยไว้ กลับไปรับเอาวัฒนธรรมของต่างชาติเข้ามาใช้ และพากันละเลยวัฒนธรรมของไทยไป ความคิดของสก กูรมะโรหิต แบบนี้ปัจจุบันนี้ได้มีการพูดถึงกันมาก การเขียนเขียนถึง เหตุการณ์อย่างสั้น ๆ แสดงความคิดเห็นของตนเอง อย่างเด่นชัด ไม่มีการยกตัวอย่างเปรียบเทียบแต่ประการใด ความคิดที่เด่นที่สุด คือต้องการให้คนไทยทุกคนมีความซื่อสัตย์ รักงาน มีความรับผิดชอบ ทำงานหนัก ไม่กรีกกราย กำจัดคนชั่ว คนที่ไม่ทำงานออกไปจากสังคม แม้ว่าลักษณะการเขียนแบบนี้ สก กูรมะโรหิต จะมีใช้เป็นคนแรกที่กล่าวถึง เป็นคนแรก แต่เขาก็เป็นคนหนึ่งที่มีความแน่วแน่ที่จะผลิตผลงานที่กระตุ้นให้คนทั่ว ๆ ไปมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ทำงานหนัก มีความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคม ซึ่งผลงานเขียนที่เด่น ก็ได้แก่เรื่อง "การปฏิวัติยังไม่แล้วเสร็จ อะไรเล่าเป็นมูลเหตุ?" "ข้อคิดจากไร่แผ่นดินไทย" "มนุชยชาติ"

สำหรับข้อเขียนในเรื่อง "ข้อคิดจากไร่แผ่นดินไทย" นั้น เป็นเรื่องที่มีคติสอนใจ และเป็นเรื่องที่ดีให้เห็นถึงความคิดของสก กูรมะโรหิต หลายประการคือ

2.2.1 แสดงคติและแนวคิดของคนตามที่เห็นคือเห็นงาม และมีส่วนช่วยสร้างสรรค์ในเชิงการปฏิบัติหลายตอน สก กูรมะโรหิต เน้นเรื่องการกระตุ้นให้คนทำงานหนัก ลดความฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ซึ่งเขาได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า

ทุกวันนี้มีมูลเหตุชั้นรากฐานสองประการ ที่จะทำให้ชาติอัปปาง
 มูลเหตุสองประการนี้ก็คือ (1) ความเกียจคร้านไม่ทำงานอย่าง
 จริงจัง (2) ความฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือยไม่มีมรรยาธ ผมใดเพียรพยายาม
 จนเกือบจะเบื่อตัวเอง ถึงมูลเหตุมหันตรายสองประการนี้ แต่ผม
 ก็ยังไม่เห็นว่า รัฐบาลใดมีนโยบายถาวรอะไรที่จะช่วยขจัดมูลเหตุ
 สองประการนี้เสียได้²¹

และอีกตอนหนึ่ง ในเรื่องเดียวกันนี้ กล่าวไว้ว่า

ผมเห็นคนญี่ปุ่นทำงานแล้วเลยไม่สงสัยว่าทำไม บ้านเมืองเขา
 จึงเจริญมากจนฝรั่งเกือบทำอะไรไม่ได้ ญี่ปุ่นสวนมากมัยขัยสัทธิง

²¹สก กูรมะโรหิต, "ข้อคิดจากไร่แผ่นดินไทย," หน้า ๔๔3.

เงินและเวลา ทำงานหนักและขยันทำงานทั้งวัน เขาสำเร็จเป็นมหาอำนาจได้ก็เพราะความมั่งคั่งและความขยันของเขา ครั้นนั้นชาติไทยก็โชยแวกกันว่า จะเป็นมหาอำนาจเหมือนกัน แต่ก็ไม่เห็นใครเป็นสักที่ เพราะอะไร ? เพราะสองอย่างเท่านั้นเอง ก็คือเราอูทรีไปเก่งกว่าเขาในทางฟุ่มเฟือย และทางซีเกียจ เรื่องทางฟุ่มเฟือยนี้ ผมเขียนเสนองานมาจนเปลี่ยนปากกาไปหลายคานแล้ว ไม่ไคผล เพราะรัฐบาลไม่มีนโยบายเคັชชาคและแนอน ที่จะกำจัคมูลเหตุของความฟุ่มเฟือย²²

และในเรื่องเดียวกันนี้ กล่าววว่า

...ผมแอนคู้ความฟุ้งเฟ้อทุกอย่าง เช่นลัทธิเบคฟลอรู เป็นต้น เพราะผมไม่รูวว่าชาติไทยเวลานี้จะลมละล่ายเมื่อไหร่ก็ไม่รูว เรากำล้งแยจะตายกันทุกคน มันเป็นเวลาที่เราจะตองรักเข้มซึค และทำงานไหนักที่สุด เลิกฟุ่มเฟือย เลิกฟุ้งเฟ้อกันเสีย²³

2.2.2 กอให้เกิคการวิพากษ์ วิจารณในหมู่นูอานอย่างกว้างขวาง เรื่องของสค กูรมะโรหิต ยังกอให้เกิคการวิพากษ์วิจารณอีกควย ค้งจคคหมายของนูอานคนหนึงที่มมาถึงสค กูรมะโรหิต วา

ผมมีอาชีพนเป็นกลุอิกรหนึง ใคคู้คคความงานของทานมาหลายปีแล้ว บคความทุกซึนของทาน เช่นเรื่องงบประมาณเกาสิบเอ็ค ลานบฎา ที่กำล้งนำไปแวยแพรววัณนธรรมอะไรของรัฐบาล คคคคจจนเรื่องสรวางบานพักไหชวราชการเป็นเงินถึงพันล้านบฎาหนึง ผมขอสนับสนุนความคิดเห็นไนบคความเหล่านนของทานอย่างแท้จริง ผดงานทุกซึนของทาน ที่เพ็ยรูผดลิตซึนเพ็ยประโยชน์ชคคชาติ เช่นนี้ ผมและปวงชนอื่กูกมามากมายขอนอมคการระคคเจกนาคัเบวิสุทธิชงทานอูยเสมอ แมบบางที่ความคิดเห็นจะซัดกันบาง แต่ก็เป็นเพียงส่วนนอย²⁴

²²เรื่องเดียวกัน, หน้า 352 - 353.

²³เรื่องเดียวกัน, หน้า 354.

²⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 397.

2.2.3 ทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่า เรื่องที่อ่านนั้นเกี่ยวข้องกับตนเอง

ในตอนหนึ่ง เขากล่าวถึงการที่ประชาชนคนไทยทุกคนจะต้องร่วมมือกันเพื่อปราบนักการเมืองที่คอร์รัปชั่น เขากล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า

วิธีแก้หายนะของชาติที่ดีที่สุด ก็คือแก้จากตัวเราก่อน ตราบใดที่เรายังแก้ขอบบพรองของตัวเองไม่ได้ ตราบนั้นค่านักการเมืองก็จะยังแคะอะไรให้กินไม่ได้บางอย่างที่ควรจะได้ เราจะแคะอะไรที่ตัวของเรา? ทอบว่า

- 1) อย่าถือคติ "ชُرระไม่ไช" แก่งถือว่า ชُرระคือเป็นของเรานะ และเราเท่านั้นที่จะแก้ความหายนะของชาติได้
- 2) อย่านงบน นอนบน อยู่ในมุงหรือตามชอกตามตรอก จงช่วยกันลุกออกมาสู้ ๆ ในที่แจ้งอย่างเบิกเผย และอย่างองอาจ...
- 3) จงให้ใครแต่เพียงความเป็นมิตรแก่คนชั่ว เพื่ออุปการะให้เขาเป็นคนดี แต่อย่าให้ความเคารพและความนิยม...
- 4) จงเป็นเพียงปรปักษ์กับฝ่ายปกครอง แต่อย่าเป็นศัตรู...
- 5) จงพร้อมที่จะร่วมมือกับฝ่ายปกครองถ้าเขาทำถูก หรือเขากลับใจมาทำตามความคิดเห็นของเราอันเป็นประชาธิปไตย
- 6) ประชาธิปไตยอันเสรี มีชีวิตอยู่ได้เพราะแนวราษฎร จงยืนอยู่ในแนวของเราอย่างมั่นคง...

นี่คือหลักหกประการที่เรา - ราษฎรไทย จะต้องพยายามพิจารณาแก้ไขปรับปรุงตัวของเรายุ่เสียก่อน ถ้าเรายังแก้ขอบบพรองของเราเองไม่ได้ เราจะแก้ความผิดของนักการเมืองไม่ได้²⁵

นอกจากนั้น ข้อเขียนของเขายังเน้นเรื่องเสรีภาพ ได้แก่ เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ เรื่องที่เกี่ยวข้องก็โต้แย้งเรื่อง "เสรีภาพของชนกลุ่มน้อย" องค์การออกเสียงของประชาชน หรือ เสรีภาพทางการปกครอง โต้แย้งเรื่อง "สันติภาพของปวงชน" เป็นต้น

²⁵เรื่องเดียวกัน, หน้า 406 - 408.

3. ด้านทัศนคติและมโนธรรม (The Attitude and Value Component)

3.1 เรื่องที่เกี่ยวกับทัศนคติ เรื่องที่นับว่ามีส่วนในการรักษา สร้างและส่งเสริมวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นลักษณะเด่นของสค กูรมะโรหิต คือเรื่อง "กวีภาษิต" "ราคาของคน" ในเรื่อง "กวีภาษิต" เขาแต่งเป็นโคลงสี่สุภาพ เรื่อง คบคนให้ดูหน้า ชู้ผ้าให้ดูเนื้อ มีใจความว่า การคบคน ควรดูที่ความประพฤติ มีโชคร้ายหน้าตา เหมือนกับการชื้อผ้า ควรจะดูที่เนื้อผ้า และในเรื่อง "ราคาของคน" เขากล่าวถึงค่าของคน ซึ่งมีหลายประการ แต่เขากล่าวว่า การวัดค่าของคนนั้น ควรจะวัดที่ความมีเมตตา กรุณา และความนับถือตนเอง สำหรับเรื่องที่ถูกวิจารย์เห็นว่า เคนในค่านที่ก่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่เรื่อง "ความคิดในฤดูร้อน" ซึ่งเขาแสดงความคิดของเขาว่า คนที่ไม่ทำงาน หรือการกรัดกราย เลื่องงาน ทำให้บุคคลผู้นั้นเป็นคนที่ไม่มีประโยชน์ เป็นคนที่สังคมไม่ต้องการ เพราะการทำงานหนักเท่ากับการสร้างชาติ สร้างอนาคต และเรื่องอีกหลายเรื่องของเขา ก็เป็นเรื่องการทำงานหนัก เตือนให้ทุกคนทำงาน เพราะงานเป็นสิ่งที่ทุกคนทำได้ ถ้าต้องการจะทำ ซึ่งการแสดงความคิดเห็นนี้ เขาได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนในเรื่อง "ปรัชญาใต้ฟ้าบางกอก" และเรื่องที่ถูกกล่าวไว้แล้วข้างต้น

3.2 เรื่องที่เป็นความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ เรื่องที่เด่นที่สุดคือเรื่อง "ข้อคิดจากไร่แผ่นดินไทย" เป็นการรวบรวมความคิดเห็นของสค กูรมะโรหิต ที่มีต่อเหตุการณ์ในสมัยนั้น ได้แก่เรื่องเกี่ยวกับการเปิดนิคมสร้างตนเอง การบุกเบิกที่ดินเพื่อทำไร่ กฎหมายการจัดสรรที่ดินของรัฐบาลสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม และเรื่องอื่น ๆ อีกหลายเรื่อง รวมทั้งการเมืองและการปกครองในสมัยนั้น ซึ่งแต่ละเรื่องของเขา เน้นถึงความรับผิดชอบต่อประเทศ ต่อสังคม ทั้งสิ้น และในเรื่องนี้หลายตอน เขาเน้นเรื่องความร่วมมือกันเพื่อขจัดการคอร์รัปชัน ขจัดคนชั่วออกจากแผ่นดินไทย เช่นในตอนที่ท่านเขียนเปรียบเทียบนักการเมืองไทยกับของอินเดีย ไว้ว่า

นักการเมืองส่วนมากของเขาเป็นผู้เสียสละที่แท้จริง ไม่คอร์รัปชัน ไม่คอบโกย ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ใฮอำนาจหน้าที่ในทางทุจริต เขาไม่ไครำรวยขนมาควยการเลินการเมือง เขาเอาชีวิตวางไว้ให้ที่เทวของประชาชน ควยนำใจของผูเสียสละ เขาไม่ไคถือป็นชั้นกระโคคชนชู้คอ

ประชาชน เพื่อโจงสิทธิการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง และโจงแรงงานสวนเกินของประชาชนด้วยการคอร์รัปชันร่อย แปร ทานมหุคมะกัณฑ์ ไม่เคยรวยขึ้น เพราะการเล่นการเมือง ทานมีแคหมคั่วไป หมคหังเงิน หมคหังอิสรภาพ (เพราะทองคึกคึกเรื่อยมา)²⁶

สำหรับในเรื่องอื่น ๆ เขาก็เน้นเรื่องความรับผิดชอบเช่นกัน เช่น เรื่อง "การปฏิวัติ ยังไม่แล้วเสร็จ อะไรเล่าเป็นมูลเหตุ?" ซึ่งเขาเขียนไว้ว่า ผู้ใดที่คิดจะทำการปฏิวัติชาติ บ้านเมืองควรจะปฏิวัติตัวเองเสียก่อน การปฏิวัติตัวเองคือการกำจัดกิเลสต่าง ๆ ที่มีอยู่ในใจให้หมดสิ้นไป เพื่อที่ผู้คิดจะปฏิวัตินั้นจะได้ปกครองบ้านเมืองด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากเน้นเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมแล้ว สิ่งที่เขาเน้นอีกเรื่องหนึ่งคือ การที่ทุกคนมีเสรีภาพ โดยเฉพาะเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ เขามีความคิดว่า รัฐบาลไม่ควรควบคุมหนังสือพิมพ์ เพราะหนังสือพิมพ์คือปากเสียงของประชาชน การที่รัฐบาลเข้ามาควบคุมหนังสือพิมพ์ เท่ากับว่ารัฐบาลปิดบังประชาชน ไม่ยอมให้ประชาชนเข้ามารับรู้การกระทำของฝ่ายรัฐบาล ซึ่งข้อเขียนนี้เขาเขียนไว้ในเรื่อง "เสรีภาพของชนกลุ่มน้อย" และ "องค์การออกเสียงของประชาชน"

4. ทางค่านลักษณะรูปเล่มและคุณภาพการพิมพ์ (Format and Typographical Component)

ผลงานของสค กุรมะโรหิต ในเรื่องความรู้ทั่วไปนี้ ทั้งหมดเป็นบทความ หรือเรื่องสั้น ๆ ที่ลงในวารสาร นิตยสาร มีอยู่เรื่องเดียว คือ "ข้อคิดจากไร่แผ่นดินไทย" ที่มีการรวบรวมจัดพิมพ์เป็นเล่มขึ้น 2 เล่ม

สำหรับผลงานที่ลงในวารสาร นิตยสารนั้น ตัวอักษรและการพิมพ์ทั่วไปถูกต้องชัดเจนดี การจัดแบ่งเนื้อที่ การวางรูปหน้ากระดาษ แบ่งเป็นคอลัมน์ เหมือนในวารสาร นิตยสารทั่ว ๆ ไป เมื่อข้อความไม่จบในหน้านี้ ก็บอกให้อ่านต่อในหน้าถัดไป ภาพประกอบส่วนใหญ่เป็นการ์ตูน ภาพล่อที่เข้ากับเนื้อเรื่อง แต่ไม่ได้มีทุกบท ภาพประกอบชัดเจน ส่วนแผนที่ แผนที่ ตาราง มีน้อยมาก สารบัญที่มีก็เป็นสารบัญของนิตยสาร วารสารนั้น ๆ ส่วนลักษณะอื่น ๆ เช่น วรรชนี เจริงวรรต บรรณานุกรม ภาคผนวก อภิธานศัพท์ ส่วนโยงไม่

ปรากฏ เพราะเป็นบทความเรื่องสั้น ๆ ที่ลงในนิตยสาร วารสาร

สำหรับ "ข้อคิดจากไร่แผ่นดินไทย" ที่รวบรวมพิมพ์เป็นเล่มนั้น เป็นเล่มปกแข็ง
ตัวอักษรชัดเจน ตัวสะกดถูกต้อง การจัดแบ่งเนื้อที่ การวางรูปหน้ากระดาษยังไม่มีลักษณะ
เด่น ใช้กระดาษปรู๊ฟ สาระบางข้อชัดเจน ส่วนลักษณะอื่น ๆ ใดแก่ ครรชนี เจริญรอด
บรรณานุกรม ภาคผนวก อภิธานศัพท์ ส่วนโยง ยังไม่ปรากฏ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย